

Genomförande av det tredje penningtvättsdirektivet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2008/09:70 Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet. Dessutom behandlas två motioner med sammanlagt fyra motionsyrkanden, som väckts med anledning av propositionen, och ett motionsyrkande från den allmänna motions tiden 2008.

Utskottet tillstyrker, med vissa redaktionella ändringar, regeringens förslag i propositionen som innebär att den nuvarande penningtvättslagen upphävs och ersätts med en ny lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Den nya lagen görs tillämplig på fler aktörer än de nu gällande bestämmelserna. De aktörer som kommer att omfattas av den nya lagen är bl.a. registrerade revisionsbolag och verksamhet som består i att yrkesmässigt erbjuda bokföringstjänster eller revisionstjänster. Dessutom omfattas yrkesmässig verksamhet som består i bildande av juridiska personer, försäljning av nybildade aktiebolag och förmedling av svenska eller utländska juridiska personer, tillhandahållande av ett registrerat kontor eller en postadress och därmed sammanhängande tjänster till en juridisk person eller en trust eller en liknande juridisk konstruktion samt förvaltning av en trust eller en liknande juridisk konstruktion. Det föreslås även att reglerna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som huvudregel ska omfatta all yrkesmässig handel med eller auktionsförsäljning av varor där kontantbetalning sker med ett belopp motsvarande minst 15 000 euro.

Den nya lagstiftningen utgår från ett riskbaserat förhållningssätt. Detta ställer krav på de berörda aktörerna att de har tillräckliga rutiner och tillräcklig kunskap för att kunna bedöma om en situation innebär risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism, för att de ska kunna agera därefter och vidta åtgärder vid behov. Med utgångspunkt i det riskbaserade förhållningssättet innehåller den nya lagen bestämmelser om vissa grundläggande krav på kundkännedom, liksom om situationer där undantag från de grundläggande kraven kan göras eller där skärpta krav ska tillämpas. Lagen innehåller även bestämmelser om när kundkontrollen ska genomföras.

Nuvarande regler om rapporteringsskyldighet förs till stor del över till den nya lagen. Ett undantag från rapporteringsskyldighet införs dock även för vissa andra grupper än advokater och biträdande jurister när de bedömer en klients rättsliga situation. Dessutom avskaffas undantaget för advokater och biträdande jurister från förbudet att meddela att granskning har genomförts eller att uppgifter har lämnats till behöriga myndigheter.

Regeringen föreslår även att samtliga aktörer som omfattas av det tredje penningtvättsdirektivet ska stå under tillsyn avseende penningtvätt och finansiering av terrorism. Nuvarande tillsynsorgan föreslås även fortsättningsvis ha det operativa tillsynsansvaret för de aktörer som nu står under deras tillsyn. För de aktörer som i dag inte står under någon tillsyn föreslås att tillsynsansvaret läggs på tre utvalda länsstyrelser. Dessutom inrättas ett samordningsorgan inom Finansinspektionen för att samordna tillsynen över de aktörer som omfattas av det nya regelverket. Dessutom ges vissa av tillsynsmyndigheterna nya och skärpta ingripanderegler.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 15 mars 2009.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i propositionen och avstyrker bl.a. motionsyrkanden om en uppföljning av den nya lagstiftningen samt om myndigheters samverkan sinsemellan och resursbehov. Dessutom föreslår utskottet vissa lagtekniska ändringar jämfört med lagförslagen i propositionen. I betänkandet finns fyra reservationer (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	11
Samkörning av register	11
Ny lagstiftning i övrigt om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	12
Uppföljning av den nya lagstiftningen	13
Myndigheters verksamhet och resurser	15
Reservationer	17
1. Samkörning av register, punkt 1 (s)	17
2. Uppföljning av den nya lagstiftningen, punkt 4 (s, v, mp)	18
3. Myndigheters verksamhet och resurser, punkt 5 (s)	19
4. Myndigheters verksamhet och resurser, punkt 5 (v)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Följdmotionerna	22
Motion från allmänna motionstiden hösten 2008	23
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	24
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	60
<i>Bilaga 4</i>	
Finansutskottets yttrande	67

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Samkörning av register

Riksdagen antar 4 kap. 7 § regeringens förslag till lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:70 i denna del.

Reservation 1 (s)

2. Ny lagstiftning i övrigt om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan, med den ändringen att 2 kap. 5 och 8 § § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

2. lag om ändring i rättegångsbalken,

3. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,

4. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),

5. lag om ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400),

6. lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet,

7. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),

8. lag om ändring i lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

9. lag om ändring i kasinolagen (1999:355),

10. lag om ändring i revisionslagen (1999:1079),

11. lag om ändring i tullagen (2000:1281),

12. lag om ändring i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.,

13. lag om ändring i lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet, med den ändringen att 18 § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

14. lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, med den ändringen att 8 kap. 10 § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

15. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2008/09:70 i denna del.

3. Följdändringar i vissa lagar

Riksdagen antar utskottets förslag i bilaga 3 till

1. lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott,

2. lag om ändring i lagen (2008:854) om åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott.

Därmed avslår riksdagen proposition 2008/09:70 i denna del.

4. Uppföljning av den nya lagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju10 yrkande 1 och 2008/09:Ju11 yrkande 2.

Reservation 2 (s, v, mp)

5. Myndigheters verksamhet och resurser

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju10 yrkande 2, 2008/09:Ju11 yrkande 1 och 2008/09:Ju379 yrkande 32.

Reservation 3 (s)

Reservation 4 (v)

Stockholm den 29 januari 2009

På justitieutskottets vägnar

Thomas Bodström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Thomas Bodström (s), Inger Davidson (kd), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s), Ulrika Karlsson i Uppsala (m), Johan Linander (c), Karl Gustav Abramsson (s), Inge Garstedt (m), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Otto von Arnold (kd), Mehmet Kaplan (mp), Anders Hansson (m), Katarina Brännström (m), Kjell Eldensjö (kd), Cecilia Wigström i Göteborg (fp) och Jan Emanuel Johansson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit direktivet 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (tredje penningtvättsdirektivet). Därefter har Europeiska kommissionen antagit en kompletterande rättsakt, kommissionens direktiv 2006/70/EG (genomförandedirektivet) med vissa tillämpningsföreskrifter. Genomförandedirektivet innehåller bestämmelser om vissa definitioner och tekniska kriterier som kompletterar bestämmelserna i det tredje penningtvättsdirektivet.

Regeringen uppdrog den 16 mars 2006 åt en särskild utredare att se över frågor om vilka åtgärder som behöver vidtas för att ytterligare effektivisera bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism. Därefter beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till utredningen den 21 december 2006. Utredningen överlämnade i mars 2007 betänkandet Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet (SOU 2007:23). Betänkandet har remissbehandlats och remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2007/2472).

Regeringen bedömde det därefter som nödvändigt att komplettera beredningsunderlaget innan ett förslag kunde läggas till riksdagen om hur tillsynen på området bör organiseras. I januari 2008 gavs Statskontoret i uppdrag att utreda denna fråga, och myndigheten överlämnade rapporten Tredje penningtvättsdirektivet – tillsyn och organisation (2008:2) i mars 2008. Rapporten har remissbehandlats och remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2007/2472).

Lagförslagen har granskats av Lagrådet, som i sitt yttrande framförde ett antal synpunkter av främst lagteknisk karaktär. Lagrådets synpunkter har i allt väsentligt beaktats vid utformningen av propositionens förslag.

Regeringen föreslår därutöver ett tillägg i den nya lagens 3 kap. 1 § fjärde stycket samt vissa följdändringar i annan lagstiftning som inte fanns med i lagrådsremissen. Samtliga dessa ändringar bedöms vara av så enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse, och något yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats i den delen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i *bilaga 1*. Regeringens lagförslag finns i *bilaga 2*. Utskottet föreslår vissa lagtekniska ändringar jämfört med lagförslagen i propositionen. Utskottets lagförslag finns i *bilaga 3*.

Med anledning av propositionen har två motioner väckts. Förslagen i motionerna återges i *bilaga 1*.

Finansutskottet lämnade den 18 december 2008 ett yttrande över propositionen (2008/09:FiU5y). Finansutskottet tillstyrkte regeringens förslag i propositionen och avstyrkte två motionsyrkanden om uppföljning av den nya lagstiftningen. Till yttrandet fogades två avvikande meningar (s, v). Finansutskottets yttrande återges i *bilaga 4*.

Skrivelser i ärendet har inkommit från Sveriges Advokatsamfund och Svenska Bankföreningen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Tillämpningsområde

Regeringen föreslår att en ny lag införs som föreskriver åtgärder mot både penningtvätt och finansiering av terrorism. Åtgärder mot finansiering av terrorism kommer därmed att behandlas i samma lag som åtgärder mot penningtvätt. Den befintliga lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m. blir kvar, men ska enligt propositionens förslag enbart innehålla straff- och processrättsliga bestämmelser om påföljder m.m. för den som gör sig skyldig till finansiering av terrorism. Regler för hur berörda företag och personer ska arbeta mot både penningtvätt och finansiering av terrorism tas in i den nya lagen. Dessutom ges lagen ett större tillämpningsområde.

Kundkännedom

Den föreslagna lagen innebär krav på ett riskbaserat förhållningssätt, dvs. att risker och situationer ska bedömas och hanteras olika beroende på de specifika risker som finns. Varje berört institut ansvarar för att skaffa sig kännedom om varje kund och bedöma riskerna i varje kundrelation, och minimikravet är att skaffa sig s.k. grundläggande kundkännedom. Grundläggande kundkännedom avser identitetskontroll, information om affärsförbindelsens syfte och art samt kontinuerlig uppföljning av förbindelsen. Instituterna ges stor frihet att bestämma hur omfattande kontrollåtgärder som krävs, men om de inte kan visa för behöriga myndigheter att vidtagna åtgärder är lämpliga med hänsyn till riskerna kan myndigheterna ingripa.

Instituterna ska löpande följa upp riskerna i kundrelationerna för att vid behov kunna vidta åtgärder. Uppföljningsskyldigheten innefattar kontroll och dokumentation av de transaktioner som utförs av kunden för att hitta avvikelser jämfört med den information institutet har om kunden. Dessutom ska instituterna följa upp affärsförbindelser för att kunna se om en kunds aktiviteter avviker från vad som är känt om dennes affärs- och riskprofil.

Om ett institut inte kan skaffa sig grundläggande kundkännedom ska kunden heller inte tillåtas att utföra en transaktion eller etablera en affärsförbindelse. En redan etablerad affärsförbindelse ska avbrytas om affärsförbindelsen kommit till stånd utan identitetskontroll.

Regeringen tar även upp frågan om s.k. kontraheringsplikt, dvs. bankernas skyldighet att ta emot insättningar – och därmed t.ex. öppna ett bankkonto – från var och en som vill sätta in pengar. Enligt regeringens bedömning uppstår ingen kontraheringsplikt i fall då instituten inte lyckats uppnå grundläggande kundkänedom. Även vid ingående av försäkringsavtal gäller enligt regeringens bedömning att ett bolag inte kan åläggas att ingå ett avtal om det finns misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det fastslås också uttryckligen att anonyma konton inte är tillåtna.

Undantag från kravet på kundkänedom

I vissa situationer anses risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism typiskt sett vara lägre, vilket i sin tur motiverar avsteg från huvudregeln om krav på kundkänedom.

Skärpta åtgärder för att uppnå kundkänedom

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om att institut ska vidta mer omfattande åtgärder i situationer där det finns en förhöjd risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. De typsituationer som räknas upp i propositionen är vid distanskontakt där kunden inte är fysiskt närvarande för identifiering, vid förbindelser med institut som hör hemma utanför EES-området och vid affärsförbindelser med utomlands bosatta personer i politiskt utsatt ställning. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot sådana produkter eller transaktioner som gör det lättare för en kund att agera anonymt. Dessutom införs ett uttryckligt förbud mot s.k. brevlådebanker.

Tillämpning av reglerna även utanför EES

EG-direktivet som nu föreslås genomföras i Sverige innebär ett gemensamt regelverk – eller åtminstone en gemensam miniminivå för regler mot penningtvätt och finansiering av terrorism – i hela EES-området. Dessutom föreslås att vissa institut, t.ex. banker och livförsäkringsbolag, ska tillämpa reglerna även vid sina filialer och majoritetsägda dotterföretag utanför EES. Om den lokala lagstiftningen i det land där filialen eller dotterföretaget finns inte medger att reglerna följs, ska institutet meddela detta till Finansinspektionen.

Skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner m.m.

Instituten ska ha och tillämpa rutiner för hantering av särskilt riskfylld verksamhet och granskning av ovanliga transaktioner. När det uppstår misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism ska uppgifter utan dröjsmål lämnas till finanspolisen. En misstänkt transaktion får inte genomföras förrän sådan rapportering skett. Om det inte är möjligt att avvakta med transaktionen, eller om det skulle försvåra utredningen om den inte genomförs, får transaktionen dock genomföras.

De institut som är skyldiga att rapportera misstänkta transaktioner är också skyldiga att ge finanspolisen de ytterligare uppgifter som finanspolisen efterfrågar om t.ex. en viss kunds aktiviteter, oavsett om en rapport om detta tidigare skickats eller inte.

De myndigheter som föreslås få tillsynsansvar avseende penningtvätt och finansiering av terrorism ska utan dröjsmål anmäla misstänkta omständigheter som de upptäcker, t.ex. vid inspektioner, till finanspolisen.

Meddelandeförbud

Regeringen föreslår att det tas in en bestämmelse om meddelandeförbud i lagen, liknande det förbud som finns enligt nu gällande regler. Huvudregeln föreslås även fortsatt vara att institutet eller dess anställda inte får avslöja för kunden eller någon utomstående att det genomförs eller pågår en granskning om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Meddelandeförbudet gäller däremot inte i förhållande till behöriga myndigheter.

Regeringen noterar att det kan uppstå problem att dra en gräns mellan meddelandeförbudet, som t.ex. innebär att institutets personal inte ska avslöja något om en pågående utredning för den berörde kunden eller väcka dennes misstankar, och medverkansförbudet, som innebär att samma personal inte ska medverka till att genomföra transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt. Regeringen föreslår att en överflödiga bestämmelse i den nuvarande lagen om penningtvätt tas bort för att minska risken för missförstånd.

Skyddet för anställda vid instituten

Regeringen föreslår att det införs särskilda bestämmelser om att instituten, i sin roll som arbetsgivare, är skyldiga att vidta åtgärder för att skydda anställda från hot eller fientliga åtgärder i samband med att de t.ex. fullgör rapporteringsskyldighet enligt det föreslagna regelverket. De anställda ska också fortlöpande ges den information och utbildning som behövs om reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Personuppgiftsbehandling, registerhållning, statistikbehandling av uppgifter

Regeringen föreslår ett undantag från huvudreglerna om personuppgiftsbehandling i personuppgiftslagen (1998:204). Syftet är att möjliggöra överföring av information om misstänkta personer och transaktioner på elektronisk väg. Dessutom förs undantagsbestämmelser om institutens förande av s.k. penningtvättsregister in i den nya lagen. Uppgifter i sådana register ska gallras efter högst tre år, vilket innebär en längre gallringstid jämfört med nu gällande där gallring ska ske efter högst ett år. Institutet är också skyldiga att bevara handlingar och uppgifter som använts för att uppnå kundkännedom i fem år. Regeringen har också gett Brottsförebyg-

gande rådet (Brå) i uppgift att redovisa analyser och förslag om hur statistiken om penningtvätt och finansiering av terrorism kan utvecklas ytterligare.

Tillsynsfrågor

Propositionens förslag innebär att samtliga de aktörer som omfattas av EG-direktivet ska stå under tillsyn avseende penningtvätt och finansiering av terrorism. Huvudprincipen är att de aktörer som redan omfattas av en viss myndighets tillsyn även fortsättningsvis ska göra det. De myndigheter som i dag utövar tillsyn över aktörer som omfattas av penningtvättsreglerna är Finansinspektionen, Fastighetsmäklarnämnden, Revisorsnämnden och Lotteriinspektionen. Även Sveriges Advokatsamfund ska, på frivillig basis, delta i arbetet.

Regeringen föreslår förtydliganden i reglerna så att det för alla berörda myndigheter uttryckligen framgår att deras tillsynsansvar omfattar penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom föreslås vissa nya befogenheter för Finansinspektionen och Lotteriinspektionen.

Regeringen föreslår också att ett särskilt organ för samordning av den övergripande tillsynen på området inrättas inom Finansinspektionen. Samordningsorganet ska samla representanter för de berörda tillsynsorganisationerna. Det finns också ett antal aktörer som i och med den nya lagen kommer att omfattas av reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism. I propositionen föreslås att dessa aktörer ska ställas under tillsyn av någon av de tre länsstyrelserna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne. De nya aktörer som inte tidigare omfattats av tillsynskrav ska också anmäla sig till ett register som ska föras av Bolagsverket.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 15 mars 2009.

Utskottets överväganden

Samkörning av register

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till 4 kap. 7 § lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Jämför reservation 1 (s).

Propositionen

I 4 kap. 7 § i den föreslagna lagen om åtgärder mot penningtvätt stadgas att uppgifter ur ett register som en verksamhetsutövare för inte får samköras med motsvarande register hos någon annan. Förbudet motiveras med behovet av skydd för den personliga integriteten.

Finansutskottets yttrande

Finansutskottet tillstyrkte i sitt yttrande (ytr. 2008/09:FiU5y) den av regeringen föreslagna lagstiftningen och tog även upp bl.a. frågan om samkörning av penningtvättsregister mellan företag i samma koncern. I skrivelser som inkommit i ärendet hade frågan väckts huruvida detta förbud försvårade möjligheterna för en koncern att ha en gemensam funktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Finansutskottet noterade i denna del att regeringen i propositionen föreslog ett fortsatt förbud mot samkörning av register, och motiverade detta med behovet av skydd för den personliga integriteten. I denna del ansåg finansutskottet inte att det finns tillräckligt underlag i ärendet för att kunna bedöma om det finns vägande skäl för att avskaffa förbudet mot samkörning. Finansutskottet kunde därför inte förorda ett avskaffande av detta förbud. Däremot förutsatte finansutskottet att regeringen noga följer frågan om samkörningsförbudet och effektiviteten i bankernas registerhantering och återkommer med förslag till åtgärder om detta bedöms nödvändigt.

Justitiekammarens ställningstagande

När det gäller frågan om samkörning av penningtvättsregister mellan företag i samma koncern har justitiekammaren från Finansdepartementet inhämtat att det numera synes stå klart att den föreslagna lagstiftningen inte bedöms utgöra något hinder för en koncern att ha ett för koncernens företag gemensamt penningtvättsregister. Detta är en uppfattning som delas av Finansinspektionen och Svenska Bankföreningen. Med en sådan tolkning av lagstiftningen torde det inte vara fråga om samkörning av register.

Utskottet förutsätter dock, liksom finansutskottet, att regeringen noga följer frågan om samkörning och effektiviteten i bankernas registerhantering. Med detta tillstyrker utskottet proposition 2008/09:70 i denna del.

Ny lagstiftning i övrigt om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar, med vissa redaktionella ändringar, regeringens förslag till lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt följdändringar i annan lagstiftning.

Propositionen

Regeringen föreslår att en ny lag införs som föreskriver åtgärder mot både penningtvätt och finansiering av terrorism. Åtgärder mot finansiering av terrorism kommer därmed att behandlas i samma lag som åtgärder mot penningtvätt. Den befintliga lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m. blir kvar, men ska enligt propositionens förslag enbart innehålla straff- och processrättsliga bestämmelser om påföljder m.m. för den som gör sig skyldig till finansiering av terrorism. Regler för hur berörda företag och personer ska arbeta mot både penningtvätt och finansiering av terrorism tas in i den nya lagen. Dessutom ges lagen ett större tillämpningsområde. Vidare föreslås ett antal följdändringar i annan lagstiftning.

Finansutskottets yttrande

Finansutskottet tillstyrkte i sitt yttrande den av regeringen föreslagna lagstiftningen.

Justitieukskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot att det tredje penningtvättsdirektivet genomförs i Sverige på det sätt som regeringen föreslår och tillstyrker därmed den i propositionen föreslagna lagstiftningen.

När det gäller bestämmelsen i den föreslagna lagens 3 kap. 1 §, som tar upp finanspolisens möjligheter att efterfråga uppgifter från bl.a. advokater utan att föregående rapportering skett, noterar utskottet att regeringen i propositionen gör bedömningen att införandet av en sådan frågerätt är en förutsättning för att direktivets artikel 22.1 (b) ska genomföras på ett korrekt sätt i svensk rätt. Om en sådan frågerätt inte införs, innebär detta enligt regeringens tolkning av direktivet att Sverige inte på ett korrekt sätt uppfyller sin förpliktelse att genomföra direktivets bestämmelser. Utskottet

ansluter sig till regeringens bedömning i denna fråga och noterar att den av regeringen föreslagna bestämmelsen genomför direktivets artikel 22.1 (b) i denna del.

Under beredningen av ärendet har utskottet uppmärksammat behovet av redaktionella ändringar i några bestämmelser, såväl i den föreslagna lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som i andra lagrum som behandlas i propositionen. Utskottet föreslår vissa redaktionella ändringar i utformningen av den nya lagens 2 kap. 5 §, jämfört med propositionens förslag.

Vidare föreslår utskottet att hänvisningen i den nya lagens 2 kap. 8 § första stycket till 2 kap. 6 § andra stycket ändras, så att det i 2 kap. 8 § första stycket i stället hänvisas till 2 kap. 6 § tredje stycket.

Därutöver föreslår utskottet en redaktionell ändring i 18 § tredje stycket i den föreslagna lagen om ändring i lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet samt en redaktionell ändring i 8 kap. 10 § andra stycket i den föreslagna lagen om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling.

Avslutningsvis har utskottet noterat att två av propositionens lagförslag, avseende ändringar i 1 § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott respektive 1 § i lagen (2008:854) om åtgärder för att utreda vissa särskilt allvarliga brott, inte utgår från lagtextens senaste lydelse. Utskottet föreslår därför, i förhållande till propositionen, en ändrad lagtext som avspeglar dessa lagrum i deras senaste lydelse och i dessa inför de ändringar som regeringen föreslår i propositionen.

Med detta tillstyrker utskottet regeringens förslag till ny lagstiftning i denna del med de redaktionella ändringar som föranleds av det ovan anförda.

Uppföljning av den nya lagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om uppföljning och riktade utbildningsinsatser med anledning av den nya lagstiftningen.

Jämför reservation 2 (s, v, mp).

Motionerna

I *motion 2008/09:Ju10* (v) yrkande 1 framhåller motionärerna vikten av att regeringen följer upp lagstiftningen för att se till att den får avsedda effekter, och att myndigheter har de resurser och den teknik som behövs för att arbeta effektivt. Dessutom efterfrågas riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av penningtvätsreglerna för att finanspolisen ska kunna förbättra t.ex. rapporteringar.

I *motion 2008/09:Ju11* (s) yrkande 2 framhåller motionärerna att regeringen bör följa upp lagstiftningen och se till att den får avsedda effekter, samt att myndigheter har de resurser och den teknik som behövs för att

arbeta effektivt. Enligt motionärerna kan riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av penningtvättsreglerna ge finanspolisen möjligheter att förbättra t.ex. rapporteringen.

Finansutskottets yttrande

Motionsyrkandena behandlas i finansutskottets yttrande över den föreslagna lagstiftningen. Finansutskottet framförde i detta sammanhang att det av det tredje penningtvättsdirektivets artikel 42 framgår att Europeiska kommissionen senast den 15 december 2009 ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om hur direktivet har genomförts. Finansutskottet välkomnade att en uppföljning av reglerna sker och ansåg inte att någon ytterligare uppföljning bör övervägas innan kommissionen har avlämnat sin rapport. I frågan om utbildningsinsatser framhöll finansutskottet att regeringen föreslår att de myndigheter och andra organ som utövar tillsynsuppgifter ska samverka i ett nytt samordningsorgan, och att en av uppgifterna för samordningsorganet är att utbilda myndigheter och branschaktörer. Finansutskottet bedömde att utbildningsinsatser därmed kommer att kunna genomföras av samordningsorganet. Motionsyrkandena avstyrktes av finansutskottet med hänvisning till att en uppföljning av reglerna kommer att genomföras under 2009 och till att det samordningsorgan som regeringen har föreslagit ges möjlighet att syssla med bl.a. utbildningsinsatser (yttr. 2008/09:FiU5y s. 8).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser, liksom finansutskottet, att kommissionens aviserade uppföljning av den nya lagstiftningen bör välkomnas, och att det inte finns skäl att överväga ytterligare en uppföljning av den nya lagstiftningens effektivitet innan kommissionen har presenterat sina slutsatser.

Vidare ansluter sig utskottet till finansutskottets bedömning att utbildningsinsatser till företag och andra aktörer som berörs av de nya reglerna kommer att kunna genomföras av det samordningsorgan som avses inrättas inom Finansinspektionen. Enligt utskottets mening bör riksdagen inte ta initiativ till ytterligare riktade utbildningsinsatser mot företag som omfattas av penningtvättsreglerna.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna Ju10 yrkande 1 och Ju11 yrkande 2.

Myndigheters verksamhet och resurser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om resurser till myndigheter som berörs av de nya reglerna och om samverkan mellan Finanspolisen och Skatteverket.

Jämför reservationerna 3 (s) och 4 (v).

Motionerna

I *motion 2008/09:Ju10* (v) yrkande 2 framför motionärerna att finanspolisen måste förstärkas för att kunna hantera de anmälningar den får, inte minst eftersom dessa lär bli fler med det tredje penningtvättsdirektivet. Dessutom anser motionärerna att Ekobrottsmyndigheten bör stärkas, samtidigt som även finanspolisens samverkan med Skatteverket måste stärkas eftersom myndigheterna var för sig besitter information som kan vara till ömsesidig nytta. Vidare framförs att polisen måste se över sin ekonomiska struktur för att styrningen över polisens ekonomi ska kunna stärkas, så att eventuella resurstillskott i framtiden får önskad effekt bl.a. när det gäller penningtvätt.

I *motion 2008/09:Ju11* (s) yrkande 1 anförs att finanspolisen måste förstärkas för att kunna hantera de anmälningar den får, inte minst eftersom dessa lär bli fler med det tredje penningtvättsdirektivet. Finanspolisens samverkan med Skatteverket måste enligt motionärerna också stärkas eftersom myndigheterna var för sig besitter information som kan vara av ömsesidig nytta. Dessutom anser motionärerna att de kommande stora underskotten i polisens ekonomi kommer att drabba all brottsbekämpande verksamhet och att underfinansieringen kommer att drabba kampen mot den ekonomiska brottsligheten. För att undvika att verksamheten undermineras vill motionärerna därför ge mer resurser till rättsväsendet, däribland polisen, vilket ger finanspolisen bättre förutsättningar för att bekämpa bl.a. penningtvätt.

I *motion 2008/09:Ju379* (s) yrkande 32 framför motionärerna att finanspolisens samverkan med Skatteverket måste stärkas eftersom myndigheterna var för sig besitter information som kan vara till ömsesidig nytta.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis noterar utskottet att ett motionsyrkande om ökade anslag till finanspolisen behandlades av utskottet under hösten 2008 i samband med utskottets beredning av anslagen till myndigheterna inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Utskottet noterade då att regeringen i budgetpropositionen uppgivit att Ekonomistyrningsverket fått i uppdrag att bl.a. utvärdera om Rikspolisstyrelsens styrning, kontroll och uppföljning av polismyndigheterna är tydlig och effektiv. Vidare uppgavs i budgetpropositionen att arbetet med att se över effektiviteten i hela rättsväsendet skulle slutföras

under 2009. Vad gällde yrkanden om resurser till visst ändamål inom polisen ansåg utskottet att det bör vara en angelägenhet för Rikspolisstyrelsen att besluta om hur resurserna bör fördelas. Utskottet avstyrkte med detta bl.a. motionsyrkandet om ökade anslag till Finanspolisen (bet. 2008/09: JuU1 s. 25–27).

Utskottet vidhåller denna sin tidigare uttryckta uppfattning och noterar i detta sammanhang att Ekonomistyrningsverkets utvärdering av Rikspolisstyrelsen, enligt det uppdrag som Ekonomistyrningsverket har fått, ska redovisas och återrapporteras till regeringen senast den 30 januari 2009. Utskottet avstyrker därmed motionerna Ju10 yrkande 2 och Ju11 yrkande 1.

När det gäller frågan om samarbete mellan finanspolisen och Skatteverket förutsätter utskottet att myndigheterna utnyttjar de möjligheter till samarbete som finns inom ramen för tillämplig lagstiftning. Enligt utskottets mening saknas skäl för riksdagen att särskilt uttala sig om formerna för samarbete mellan finanspolisen och Skatteverket, och utskottet avstyrker därför motion Ju379 yrkande 32.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Samkörning av register, punkt 1 (s)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Karl Gustav Abrams-son (s), Kerstin Haglö (s) och Jan Emanuel Johansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samkörning av penningtvätsregister.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:70 i denna del.

Ställningstagande

Kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism är mycket viktig och hänger nära samman med kampen mot den grova organiserade brottsligheten. Vi välkomnar därför att det tredje penningtvätsdirektivet nu genomförs i svensk lagstiftning. En viktig fråga för de institut som är skyldiga att tillämpa reglerna rör möjligheterna för företag att samköra sina penningtvätsregister. Om t.ex. banker inom en koncern kan samköra sina register, kan uppgifterna i dessa register komma till mer effektiv användning och öka möjligheten att upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Den lagstiftning som regeringen nu föreslår innebär att det befintliga förbudet mot samkörning förs vidare in i det nya regelverket. Propositionens motivering till att behålla förbudet är dock mycket kortfattad och det går inte att utläsa vilken avvägning som legat till grund för regeringens ställningstagande i denna fråga. Enligt vår mening bör frågan om samkörning av register mellan företag analyseras mer ingående, så att möjligheterna till mer effektiv bekämpning av allvarlig brottslighet kan vägas mot befogade integritetsintressen på ett mer fullödigt sätt än vad som skett i propositionen. Dessutom är det angeläget att klargöra omfattningen av de föreslagna bestämmelserna och i vilka situationer de avses vara tillämpliga, något som är svårt att utläsa av den knapphändiga motivering som ges i propositionen. Att enbart överföra det nu gällande förbudet till den nya lagen utan att ange skälen för detta – på det sätt som regeringen nu föreslår – innebär att en möjlighet att stärka arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism döms ut på förhand utan att ges en verklig pröv-

ning. Det är angeläget att bestämmelserna utformas så att arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism kan bedrivas effektivt och rätts-säkert. Mot denna bakgrund framstår det enligt vår mening som befogat att ytterligare överväga om bestämmelserna om samkörning av register kan ges en utformning som bättre uppfyller behovet av effektiv och rättssäker registerhantering hos de berörda aktörerna. I avvaktan på detta tillstyrker vi regeringens lagförslag i denna del, men anser att riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening att frågan om samkörning av register snarast bör bli föremål för en mer ingående analys. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen antar regeringens förslag i denna del och tillkänner för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samkörning av register. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:70 i denna del.

- 2. Uppföljning av den nya lagstiftningen, punkt 4 (s, v, mp)**
av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Karl Gustav Abramsson (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Jan Emanuel Johansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkänner för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behovet av en uppföljning av den nya lagstiftningen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2008/09:Ju10 yrkande 1 och 2008/09:Ju11 yrkande 2.

Ställningstagande

När regeringen nu lämnar förslag om att genomföra det tredje EG-direktivet om penningtvätt sker detta mer än ett år efter det att direktivet skulle ha varit genomfört i Sverige. Regeringen har uppenbarligen låtit beredningen av ärendet dra ut på tiden. Det är välkommet och viktigt att det nu till sist införs skarpa regler som motverkar penningtvätt, särskilt eftersom det finns en stark koppling mellan penningtvätt och grov organiserad brottslighet. Vi har dock i motionerna Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2 tagit upp behovet av ytterligare åtgärder, och vill i detta sammanhang framföra vår syn på vilka åtgärder som krävs framöver.

Samtidigt som den nya lagstiftningen innebär en välkommen skärpning av reglerna, har antalet rapporter till finanspolisen om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism minskat under senare år. Därför krävs nu åtgärder från regeringens sida för att följa upp effekterna av det nya regelverket och för att se till att myndigheterna har de resurser och den teknik som behövs för ett effektivt arbete mot penningtvätt och finansier-

ing av terrorism. Här kan finanspolisen spela en viktig roll för att förbättra rapporteringen, genom att genomföra riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av reglerna.

Vi anser sammanfattningsvis att riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin vilja vad som anförs i motionerna Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2 om en uppföljning av lagstiftningens effektivitet. Därmed bifaller riksdagen delvis motion Ju10 (v) yrkande 1 och motion Ju11 (s) yrkande 2.

3. Myndigheters verksamhet och resurser, punkt 5 (s)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Karl Gustav Abramson (s), Kerstin Haglö (s) och Jan Emanuel Johansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om myndigheters verksamhet och resurser.

Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju11 yrkande 1 och 2008/09:Ju379 yrkande 32 och avslår motion 2008/09:Ju10 yrkande 2.

Ställningstagande

När det nu ska införas nya regler om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som bl.a. innebär att fler aktörer omfattas av regelverket, ställer detta också krav på att det ges tillräckliga resurser till de myndigheter som ska tillämpa reglerna och övervaka att de följs. I detta avseende behövs det fler åtgärder och en högre ambitionsnivå jämfört med vad regeringen ger uttryck för i propositionen.

När fler aktörer omfattas av reglerna kommer detta sannolikt att innebära fler anmälningar till finanspolisen, som därför måste stärkas. Dessutom kan en högre effektivitet i det viktiga arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism uppnås om finanspolisen får större möjligheter att samverka med Skatteverket. Dessa myndigheter besitter information som kan vara till ömsesidig nytta, och här finns således möjligheter till effektivare brottsbekämpning genom stärkt samverkan.

Den ekonomiska situationen för polisen är problematisk med indikationer på stora budgetunderskott under kommande år. Detta, tillsammans med det tydliga behovet av resurser för att kunna bekämpa bl.a. den ekonomiska brottsligheten, ställer krav på en stärkt styrning över polisens ekonomi och en översyn av polisens ekonomiska struktur. En stärkt ekonomistyrning är viktig för att säkerställa att resursförstärkningar på angelägna områden får önskad effekt, bl.a. när det gäller bekämpandet av penningtvätt.

Vi anser sammanfattningsvis att riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin vilja vad som anförs i motionerna Ju379 (s) yrkande 32 och Ju11 (s) yrkande 1 om myndigheters resurser och samverkan i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Därmed bifaller riksdagen motion Ju379 (s) yrkande 32 samt motion Ju11 (s) yrkande 1 och avslår motion Ju10 (v) yrkande 2.

4. Myndigheters verksamhet och resurser, punkt 5 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkänner för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om myndigheters verksamhet och resurser.

Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju10 yrkande 2 och avslår motionerna 2008/09:Ju11 yrkande 1 och 2008/09:Ju379 yrkande 32.

Ställningstagande

När det nu ska införas nya regler om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som bl.a. innebär att fler aktörer omfattas av regelverket, ställer detta krav på att de myndigheter som ska tillämpa reglerna och övervaka att de följs har resurser för att bedriva detta viktiga arbete. Dessutom krävs åtgärder för att säkerställa att tillgängliga resurser används på bästa sätt. I detta avseende behövs det fler åtgärder och en högre ambitionsnivå jämfört med vad regeringen ger uttryck för i propositionen.

När fler aktörer omfattas av reglerna kommer detta sannolikt att innebära fler anmälningar till finanspolisen, som därför måste stärkas. Dessutom kan en högre effektivitet i det viktiga arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism uppnås om finanspolisen får större möjligheter att samverka med Skatteverket. Även samarbetet med Ekobrottsmyndigheten bör stärkas. Dessa myndigheter besitter information som kan vara till ömsesidig nytta. Stärkt myndighetssamverkan möjliggör effektivare brottsbekämpning bl.a. på penningtvättsområdet och bör prioriteras.

Samtidigt är den ekonomiska situationen för polisen problematisk, med indikationer på att betydande överskott under de senaste åren kommer att förbytas i stora budgetunderskott under kommande år. Detta ställer krav på en stärkt styrning över polisens ekonomi och en översyn av polisens ekonomiska struktur så att tillgängliga resurser används på bästa sätt. En stärkt ekonomistyrning är viktig för att säkerställa att eventuella resursförstärkningar på angelägna områden får önskad effekt, bl.a. när det gäller bekämpandet av penningtvätt.

Jag anser sammanfattningsvis att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin vilja vad som anförs i motion Ju10 (v) yrkande 2 om myndigheters resurser och samverkan i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Därmed bifaller riksdagen motion Ju10 (v) yrkande 2 och avslår övriga här aktuella motionsyrkanden.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:70 Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
4. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
5. lag om ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400),
6. lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
7. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
8. lag om ändring i lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
9. lag om ändring i kasinolagen (1999:355),
10. lag om ändring i revisionslagen (1999:1079),
11. lag om ändring i tullagen (2000:1281),
12. lag om ändring i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.,
13. lag om ändring i lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
14. lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
15. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
16. lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott,
17. lag om ändring i lagen (2009:000) om åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott.

Följdmotionerna

2008/09:Ju10 av Lena Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning av lagstiftningens effektivitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurser till finanspolisen och Ekobrottsmyndigheten.

2008/09:Ju11 av Thomas Bodström m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurser till finanspolisen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning av lagstiftningens effektivitet.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s):

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre samverkan mellan finanspolisen och Skatteverket.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar till att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

2 § Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. livförsäkringsrörelse,
3. verksamhet av det slag som beskrivs i 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
4. verksamhet som kräver anmälan till eller ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. försäkringsförmedling enligt lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, ifråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av andra än anknutna försäkringsförmedlare,
6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar,
7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder,
8. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (1995:400),
9. verksamhet för kasinospel enligt kasinolagen (1999:355),
10. verksamhet som godkänd eller auktoriserad revisor eller registrerat revisionsbolag,
11. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster men som inte omfattas av 10,
12. yrkesmässig verksamhet som består i att lämna råd i avsikt att påverka storleken på en skatt eller avgift (skatterådgivare),
13. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,
14. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 13, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

15. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 10–14, eller

16. yrkesmässig handel med varor, till den del verksamheten avser försäljning mot kontant betalning som uppgår minst till ett belopp som motsvarar 15 000 euro.

3 § Tjänster som avses i 2 § 13 och 14 omfattar

1. att handla i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter,

2. att hjälpa till vid planering eller genomförande av transaktioner för en klients räkning vid

a) köp och försäljning av fastigheter eller företag,

b) förvaltning av klientens pengar, värdepapper eller andra tillgångar,

c) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdepapperskonton,

d) anskaffande av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag, eller

e) bildande, drift eller ledning av bolag, föreningar, stiftelser eller trusters.

Tjänster som avses i 2 § 15 omfattar

1. bildande av juridiska personer, försäljning av nybildade aktiebolag och förmedling av svenska eller utländska juridiska personer,

2. fullgörande av funktion som styrelseledamot eller bolagsrättsligt ansvarig, som bolagsman i handels- eller kommanditbolag eller i någon liknande ställning i förhållande till andra juridiska personer,

3. tillhandahållande av ett registrerat kontor eller en postadress och därmed sammanhängande tjänster till en juridisk person eller en trust eller en liknande juridisk konstruktion,

4. förvaltning av en trust eller en liknande juridisk konstruktion, och

5. funktion som nominell aktieägare för en verklig huvudmans räkning.

4 § I fråga om verksamheter som avses i 2 § 1–7 gäller lagen även filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet.

Definitioner

5 § I denna lag betyder

1. *affärsförbindelse*: en affärsmässig förbindelse som när kontakten etableras förväntas ha en viss varaktighet,

2. *brevlådebank*: ett utländskt institut som är registrerat inom en jurisdiktion inom vilken det saknar verklig etablering och ledning och där institutet inte heller ingår i en finansiell grupp som omfattas av tillsyn,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *finansiering av terrorism*: insamling, tillhandahållande eller mottagande av tillgångar i syfte att de ska användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå sådan brottslighet som avses i 2 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall,

5. *kund*: den som har trätt i avtalsförbindelse med sådan verksamhetsutövare som avses i denna lag,

6. *penningtvätt*: sådana åtgärder

a) med brottsligt förvärvat egendom, som kan medföra att egendomens samband med brott döljs, att den brottslige får möjlighet att undandra sig rättsliga påföljder eller att återskaffandet av egendomen försvåras, samt sådana åtgärder som innefattar förfogande över och förvärv, innehav eller brukande av egendomen,

b) med annan egendom än som avses i a, om åtgärderna är ägnade att dölja att någon har berikat sig genom brottslig gärning,

7. *person i politiskt utsatt ställning*: personer som har eller tidigare har haft viktiga offentliga funktioner och sådana personers närmaste familjemedlemmar och kända medarbetare,

8. *verklig huvudman*: en fysisk person för vars räkning någon annan person handlar, eller om kunden är en juridisk person, den som utövar ett bestämmande inflytande över kunden, och

9. *verksamhetsutövare*: en fysisk eller juridisk person som utför verksamhet som omfattas av denna lag.

2 kap. Kundkännedom

Krav på riskbaserad kundkännedom

1 § En verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att uppnå kundkännedom. Omfattningen av dessa åtgärder ska anpassas efter risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

I 4 och 5 §§ kasinolagen (1999:355) finns särskilda bestämmelser om identitetskontroll av kasinobesökare.

Situationer som kräver kundkännedom

2 § En verksamhetsutövare ska vidta grundläggande åtgärder för att uppnå kundkännedom enligt 3 §

1. vid etableringen av en affärsförbindelse,
2. vid enstaka transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 15 000 euro eller mer,
3. vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 15 000 euro men kan antas ha samband med en eller flera andra transaktioner och som tillsammans uppgår till minst detta belopp, och
4. vid osäkerhet om tillförlitligheten eller tillräckligheten av tidigare mottagna uppgifter om kundens identitet.

Om det finns misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska åtgärder som anges i första stycket vidtas, oavsett eventuella undantag, befrielser eller tröskelbelopp.

Grundläggande åtgärder för kundkännedom

3 § Med grundläggande åtgärder för kundkännedom avses

1. kontroll av kundens identitet genom identitetshandling, registerutdrag eller på annat tillförlitligt sätt,
2. kontroll av den verkliga huvudmannens identitet, och
3. inhämtande av information om affärsförbindelsens syfte och art.

Verksamhetsutövare ska vid tillämpning av första stycket 2 utreda kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur.

Verksamhetsutövare får förlita sig på åtgärder som har utförts av en utomstående som anges i 4 § för att uppnå kundkännedom enligt första stycket, om verksamhetsutövaren på begäran, och utan dröjsmål, kan få del av de uppgifter om kunden som den utomstående har inhämtat.

4 § Med utomstående i 3 § tredje stycket avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–3 och 5–7, godkända eller auktoriserade revisorer och advokater med hemvist inom EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkesregister, eller

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–3 och 5–7, godkända eller auktoriserade revisorer och advokater med hemvist utanför EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkesregister, om de tillämpar bestämmelser rörande kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism² och om det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

Undantag från bestämmelser om grundläggande åtgärder för kundkännedom

5 § Bestämmelserna om grundläggande kundkännedom och om fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser i 3, 4 och 10 §§ gäller inte för

1. svenska myndigheter,
2. verksamhetsutövare som anges i 1 kap. 2 § 1–7, och som har hemvist
 - a) inom EES,
 - b) i en stat utanför EES om staten har bestämmelser om åtgärder mot penningtvätt som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism³ och om det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs,
 - c) inom EES och vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument⁴ och om ändring av rådets direktiv 85/611/EG och

² EUT L 309, 25.11.2005, s. 15 (Celex 32005L0060).

³ EUT L 309, 25.11.2005, s. 15 (Celex 32005L0060).

⁴ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004L0039).

93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG, eller,

d) utanför EES och vars överlåtbara värdepapper är upptagna till motsvarande handel och omfattas av motsvarande informationsskyldighet som företag under c,

3. livförsäkringar, om den årliga premien uppgår till ett belopp motsvarande högst 1 000 euro eller engångspremien uppgår till ett belopp motsvarande högst 2 500 euro,

4. pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 4–16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) som inte får återköpas,

5. pensionsavtal och pensionsrätter för anställda eller i den försäkrades förvärvsverksamhet, om inbetalning sker i form av avdrag på lön och överlåtelse av rättigheter inte är tillåten, eller

6. elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar

a) om det penningvärde som kan lagras på ett elektroniskt medium som inte kan laddas uppgår till högst 150 euro, eller

b) när det gäller elektroniska medier som kan laddas, det penningvärde som omsätts under ett kalenderår inte överstiger 2 500 euro och högst 1 000 euro kan lösas in under samma period,

7. när det gäller verkliga huvudmän bakom gemensamma konton som förvaltas av advokater eller andra oberoende jurister som har hemvist

a) inom EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran, eller

b) i en stat utanför EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran och advokaten eller den oberoende juristen omfattas av skyldigheter som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism⁵ och om det finns tillsyn över att dessa skyldigheter uppfylls.

Skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom

6 § Trots bestämmelserna i 5 § ska en verksamhetsutövare alltid vidta skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom, om risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är hög. Sådana åtgärder ska vara mer omfattande än åtgärderna i 3 §.

Vid bedömning enligt första stycket ska särskild uppmärksamhet riktas mot de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan uppstå när det gäller produkter eller transaktioner som skulle kunna underlätta anonymitet.

Om omständigheterna i det enskilda fallet inte visar motsatsen, ska hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism anses finnas

1. när en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs med någon på distans,

2. när en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs med en person i politiskt utsatt ställning som är bosatt utomlands, och

⁵ EUT L 309, 25.11.2005, s. 15 (Celex 32005L0060).

3. vid förbindelser mellan ett svenskt kreditinstitut och ett kreditinstitut med hemvist utanför EES.

7 § Med skärpta åtgärder enligt 6 § tredje stycket 2 avses alltid

1. lämpliga åtgärder för att ta reda på varifrån de tillgångar som hanteras inom ramen för affärsförbindelsen eller den enstaka transaktionen kommer,
2. skärpt fortlöpande uppföljning av affärsförbindelsen, och
3. att inhämta godkännande från behörig beslutsfattare.

8 § Med skärpta åtgärder enligt 6 § andra stycket 3 avses alltid

1. att inhämta tillräckligt med information om motparten för att kunna förstå verksamheten samt bedöma dess anseende och tillsynens kvalitet,
2. att bedöma motpartens kontroller för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,
3. att dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar,
4. att inhämta godkännande från behörig beslutsfattare, och
5. att förvissa sig om att motparten har kontrollerat identiteten på kunder som har direkt tillgång till konton hos kreditinstitutet och fortlöpande följer upp dessa kunder samt på begäran kan lämna relevanta kunduppgifter.

Tidpunkt för kundkännedom

9 § Kontroll av kunden och den verkliga huvudmannens identitet ska slutföras innan en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs. Identitetskontroll av förmånstagare till livförsäkring behöver dock inte göras förrän i samband med första utbetalningen av försäkringsersättning eller när annan rättighet enligt försäkringsavtalet utövas för första gången.

Om det är nödvändigt för att inte avbryta verksamhetens normala gång och risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism är låg, får kontroll med anledning av en ny affärsförbindelse göras senare än enligt första stycket men ska dock alltid slutföras i nära anslutning till att förbindelsen har etablerats.

Fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser

10 § En verksamhetsutövare ska fortlöpande följa pågående affärsförbindelser genom att kontrollera och dokumentera att de transaktioner som utförs stämmer överens med den kunskap som verksamhetsutövaren har om kunden, dennes affärs- och riskprofil och, om det behövs, varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Handlingar, uppgifter och upplysningar rörande kontrollen ska hållas aktuella.

Konsekvenser av att kundkännedom inte uppnås

11 § En verksamhetsutövare får inte etablera en affärsförbindelser eller utföra en enstaka transaktion om kundkännedom inte uppnås. Om affärsförbindelsen redan har etablerats enligt 9 § ska den avslutas.

Om förhållandena är sådana att penningtvätt eller finansiering av terrorism kan misstänkas, ska verksamhetsutövaren lämna uppgifter enligt 3 kap. 1 §.

Första och andra styckena tillämpas inte i de situationer som anges i 3 kap. 2 och 3 §§.

Filialer och dotterföretag med hemvist utanför EES

12 § Verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § 1–7 ska tillämpa bestämmelserna om kundkänedom och bevarande av handlingar enligt 2 kap. även för sina filialer och majoritetsägda dotterföretag med hemvist utanför EES, om inte hemvistlandets lag hindrar detta.

En verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att effektivt hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism om bestämmelserna som anges i första stycket inte kan tillämpas samt skriftligen underrätta Finansinspektionen om detta.

Bevarande av handlingar eller uppgifter

13 § En verksamhetsutövare ska i minst fem år bevara handlingar och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå kundkänedom. Tiden ska räknas från det att åtgärderna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde.

Förbud mot anonyma konton

14 § Verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § 1–7 får inte föra anonyma konton eller utfärda anonyma motböcker.

3 kap. Rapporteringskrav

Uppgifts- och granskningskyldighet

1 § En verksamhetsutövare ska granska transaktioner för att kunna upptäcka sådana som den misstänker eller har skälig grund att misstänka utgör ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Om misstanke efter närmare analys kvarstår, ska uppgifter om alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt eller finansiering av terrorism utan dröjsmål lämnas till Rikspolisstyrelsen.

En verksamhetsutövare ska avstå från att utföra transaktioner som den misstänker eller har skälig grund att misstänka utgör ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism. Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion, eller om den vidare utredningen annars skulle kunna försvåras, får transaktioner utföras och uppgifter lämnas omedelbart i efterhand.

På begäran av Rikspolisstyrelsen ska verksamhetsutövaren eller den som yrkesmässigt driver lotteri- och spelverksamhet utan dröjsmål lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.

När uppgifter har lämnats enligt andra stycket, ska även andra fysiska eller juridiska personer som avses i 1 kap. 2–4 §§ lämna de uppgifter för utredningen om penningtvätt eller finansiering av terrorism som myndigheten begär.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns även i 14 a § kasinolagen (1999:355).

2 § Advokater, biträdande jurister på advokatbyrå och andra oberoende jurister, godkända och auktoriserade revisorer samt skatterådgivare är inte skyldiga att lämna uppgifter enligt 1 § om vad som anförtrots dem då de försvarar eller företräder en klient i eller i fråga om ett rättsligt förfarande, inklusive rådgivning för att inleda eller undvika ett rättsligt förfarande. Detta gäller oavsett om de har fått informationen före, under eller efter ett sådant förfarande.

3 § Advokater och biträdande jurister på advokatbyrå, andra oberoende jurister, godkända och auktoriserade revisorer samt skatterådgivare är inte skyldiga att lämna uppgifter enligt 1 § när det gäller information som avser en klient och som de har fått i samband med att de bedömer klientens rättsliga situation.

Meddelandeförbud

4 § Den fysiska personen, den juridiska personen, dess styrelseledamöter eller anställda får inte röja för kunden eller för någon utomstående att en granskning har genomförts eller att uppgifter har lämnats enligt 1 eller 7 § eller att en undersökning utförs eller kan komma att utföras.

Första stycket hindrar inte att en sådan uppgift lämnas till en tillsynsmyndighet i ett disciplinärende eller annat ärende som motiverar att en sådan uppgift lämnas.

5 § En fysisk eller juridisk person som lämnar uppgifter med stöd av 1 § får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt tystnadsplikt, om den fysiska eller juridiska personen hade anledning att räkna med att uppgiften borde lämnas. Den som lämnar uppgifter med stöd av 7 § får inte heller göras ansvarig för att ha åsidosatt tystnadsplikt. Detsamma gäller en styrelseledamot eller en anställd som lämnar uppgifter för den fysiska eller juridiska personens räkning.

I fråga om europabolag och europakooperativ som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag⁶ eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar)⁷ tillämpas bestämmelsen om styrelseledamot i första stycket på ledamot i tillsynsorganet. Detsamma gäller bestämmelsen om styrelseledamöter i 4 § om meddelandeförbud.

⁶ EGT L 294, 10.11.2001, s. 1 (Celex 32004R0885).

⁷ EUT L 207, 18.8.2003, s. 1 (Celex 32003R1435).

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ framgår att bestämmelserna i andra stycket ska tillämpas också på ledamöter i ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan.

I 29 kap. 2 § aktiebolagslagen (2005:551), 13 kap. 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, 5 kap. 2 § stiftelselagen (1994:1220) och 37 § revisionslagen (1999:1079) finns särskilda bestämmelser om ansvar för revisorer i aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser och vissa andra företag.

Tillsynsmyndigheters underrättelseskyldighet

6 § Om en tillsynsmyndighet vid en inspektion av en fysisk eller juridisk person eller på annat sätt har upptäckt en omständighet som kan antas ha samband med eller utgöra penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska myndigheten utan dröjsmål underrätta Rikspolisstyrelsen om detta.

System för att besvara förfrågningar

7 § En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § 1–7 ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna upplysningar om huruvida de under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art.

4 kap. Registerfrågor

Tillämpningsområde

1 § Verksamhetsutövare får när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism behandla personuppgifter och föra register enligt bestämmelserna i 2–9 §§, vilka gäller utöver personuppgiftslagen (1998:204).

Personuppgiftsbehandling

2 § Personuppgifter som framgår av en kunds pass eller identitetshandling och som avser identitet, medborgarskap, bostadsort, annan vistelseort samt offentlig funktion får behandlas om det är nödvändigt för att

1. bedöma om kunden omfattas av 2 kap. 6 § tredje stycket 2,
2. bevara handlingar eller uppgifter enligt 2 kap. 13 §, eller
3. uppfylla uppgifts- och granskningskyldigheten enligt 3 kap. 1 § första och andra styckena.

Ändamål för register

3 § Register får föras av en fysisk eller juridisk person som avses i 1 kap. 2–4 §§

1. för att förhindra medverkan vid transaktioner som utgör penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt denna lag, och

2. för att kunna uppfylla uppgifts- och granskningskyldigheten i 3 kap. 1 § första och andra styckena.

Innehåll

4 § Ett register som avses i 3 § får endast innehålla

1. namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer och adress,
2. kontonummer eller motsvarande, samt
3. de övriga uppgifter som framkommit vid granskning enligt 3 kap. 1 § första stycket eller lämnats enligt andra stycket i samma paragraf.

Information till den registrerade

5 § Uppgifter ur ett register som avses i 3 § får inte lämnas ut till den registrerade.

Gallring

6 § En uppgift i ett register som avses i 3 § ska gallras

1. om Rikspolisstyrelsen beslutar att inte inleda eller att lägga ned utredningen om penningtvätt eller finansiering av terrorism,
2. om en förundersökning har avslutats utan att åtal väckts med anledning av de lämnade uppgifterna,
3. om en domstol har meddelat dom eller beslut som vunnit laga kraft med anledning av de lämnade uppgifterna, eller
4. senast tre år efter det att uppgifter lämnats med stöd av 3 kap. 1 §.

Samkörning

7 § En verksamhetsutövers register som avses i 3 § får inte samköras med motsvarande register hos någon annan.

Rättelse och skadestånd

8 § Bestämmelserna i 28 och 48 §§ personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Tystnadsplikt

9 § Den som är verksam hos en verksamhetsutövare får inte obehörigen röja uppgift i ett register som avses i 3 §.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken ska inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

5 kap. Riskbaserade rutiner, utbildning och skydd av anställda samt förbud mot förbindelser med brevlådebanks

Riskbaserade rutiner och utbildning

1 § Verksamhetsutövare ska ha riskbaserade rutiner för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och ska svara för att de anställda fortlöpande får den information och den utbildning som behövs. Om en fysisk person som omfattas av 1 kap. 2 §, driver sin verksamhet som anställd hos en juridisk person, ska skyldigheten att upprätthålla rutiner gälla den juridiska personen.

Skydd av anställda

2 § Verksamhetsutövare ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de granskar eller rapporterar misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Förbindelser med brevlådebanks

3 § Kreditinstitut får inte etablera eller upprätthålla förbindelser med brevlådebanks och ska se till att sådana förbindelser inte heller etableras eller upprätthålls med kreditinstitut som tillåter att deras konton används av sådana banks.

6 kap. Tillsyn

1 § I fråga om tillsyn över verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 11, 12 och 14–16 tillämpas detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § finns i de lagar som reglerar dessa verksamhetsutövare.

2 § Tillsynen syftar till att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Genom tillsynen kontrolleras att verksamheten drivs enligt denna lag samt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

3 § Den som har för avsikt att bedriva verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 11, 12 och 14–16 ska anmäla detta till Bolagsverket.

4 § Verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 11, 12 och 14–16 får inte bedrivas om anmälan enligt 3 § inte har gjorts.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som driver verksamhet som avses i första stycket utan att ha anmält detta att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om det finns skyldighet att göra anmälan enligt 3 §. Lämnas inte sådana upplysningar, ska

tillsynsmyndigheten förelägga den som driver verksamheten att upphöra med denna.

5 § En verksamhetsutövare som har gjort anmälan enligt 3 § men som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet får av tillsynsmyndigheten föreläggas att vidta rättelse eller, om detta inte är möjligt, upphöra med verksamheten.

Om verksamhetsutövaren är en juridisk person, gäller första stycket även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess ledning.

Med kvalificerat innehav avses ett direkt eller indirekt ägande i företaget, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

6 § När en person som står under tillsyn enligt detta kapitel får kännedom om att förändringar har skett i den krets som har ett kvalificerat innehav i företaget eller ingår i dess ledning, ska personen anmäla förändringen till tillsynsmyndigheten.

7 § Tillsynsmyndigheten får utöver det som framgår av 4 § förelägga den som driver verksamhet som omfattas av detta kapitel att lämna de upplysningar och ge tillgång till de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten får, när den anser det nödvändigt, genomföra en undersökning hos en verksamhetsutövare som är antecknad i Bolagsverkets register.

8 § Om en fysisk eller juridisk person som är antecknad i Bolagsverkets register anmäler att verksamheten har upphört eller om det på annat sätt framgår att så är fallet, ska verket avföra personen ur registret.

9 § Föreläggande enligt denna lag får förenas med vite.

10 § Beslut enligt 4 § andra stycket eller 7 § första stycket får inte överklagas.

Beslut i övrigt enligt detta kapitel får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I sådana ärenden får tillsynsmyndigheten bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 kap. Ansvarsbestämmelse

1 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1. åsidosätter gransknings- eller uppgiftsskyldigheten enligt 3 kap. 1 §, eller
2. bryter mot meddelandeförbudet i 3 kap. 4 §.

8 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. riskbedömningen enligt 2 kap. 1 §,
2. grundläggande åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 3 §,
3. undantag från bestämmelser om grundläggande åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 5 §,
4. vilka stater utanför EES som uppfyller villkoren i 2 kap. 5 § 2 b och d, 7 b samt uppfyller villkor för tillämpning av bestämmelserna om utomstående enligt 2 kap. 3 § tredje stycket,
5. skärpta åtgärder för kundkännedom och vad som avses med personer i politiskt utsatt ställning enligt 2 kap. 6 §,
6. åtgärder för fortlöpande uppföljning av affärsförbindelsen enligt 2 kap. 10 § och hur dessa ska dokumenteras,
7. hur handlingar eller uppgifter som använts för att uppnå kundkännedom ska bevaras enligt 2 kap. 13 §,
8. granskning och uppgiftslämnande enligt 3 kap. 1 §,
9. rutiner som ska följas samt vilken information och utbildning som ska tillhandahållas anställda enligt 5 kap. 1 §, och
10. nödvändiga åtgärder och rutiner för att skydda anställda enligt 5 kap. 2 §.

1. Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009, då lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt och lagen (1999:163) om penningtvätsregister ska upphöra att gälla.

2. Verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att uppnå kundkännedom när det gäller affärsförbindelser som har etablerats före ikraftträdandet, när det kan anses lämpligt utifrån en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism.

2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 33 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap. 33 §¹

Om det gäller sekretess enligt 2 kap. 1 eller 2 §, 5 kap. 1 § eller 9 kap. 17 § sekretesslagen (1980:100) för uppgifter som avses i 32 §, ska en underrättelse enligt 31 § skjutas upp till dess att sekretess inte längre gäller.

Har det på grund av sekretess enligt första stycket inte kunnat lämnas någon underrättelse inom ett år från det att förundersökningen avslutades, får underrättelsen underlåtas.

En underrättelse enligt 31 § ska inte lämnas, om förundersökningen angår

1. brott som avses i 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,

2. brott som avses i 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,

3. brott som avses i 18 kap. 1, 3, 4, 5 eller 6 § eller 19 kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 eller 13 § brottsbalken,

4. brott som avses i 3 eller 4 kap. brottsbalken, om brottet är av det slag som anges i 18 kap. 2 § eller 19 kap. 11 § samma balk,

5. brott som avses i 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott eller 3 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, *m.m.*, eller

5. brott som avses i 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott eller 3 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, eller

6. försök, förberedelse eller stämpling till brott som anges i 1–5 eller underlåtenhet att avslöja sådant brott, om gärningen är belagd med straff.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Senaste lydelse 2007:981.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

2 §¹

En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Revisorn ansvarar även för skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 9 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skäligen anledning att anta var oriktiga.

En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Revisorn ansvarar även för skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 3 kap. 1 § lagen (2009:000) om finansiering av terrorism svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skäligen anledning att anta var oriktiga.

Om ett revisionsbolag är revisor, åligger ersättningsskyldigheten detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen. Om en sammanlutning eller ett revisionsorgan som avses i 8 kap. 4 § är revisor, åligger ersättningsskyldigheten den som har förrättat revisionen och den som har utsett honom eller henne.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Senaste lydelse 2004:1184.

4 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 2 § stiftelselagen (1994:1220) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

2 §¹

En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Revisorn ansvarar även för skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 9 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Revisorn ansvarar även för skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 3 kap. 1 § lagen (2009:000) om finansiering av terrorism svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett revisionsbolag är revisor, är det bolaget och den som är huvudansvarig för revisionen som är ersättningsskyldiga.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Senaste lydelse 2004:1185.

5 Förslag till lag om ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om fastighetsmäklarlagen (1995:400)

dels att 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Bestämmelser om vissa skyldigheter för den som driver verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt denna lag finns i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

7 §

Tillsyn över de fastighetsmäklare som är registrerade enligt 5 § utövas av Fastighetsmäklarnämnden. Nämnden *skall* se till att fastighetsmäklarna i sin verksamhet iakttar sina skyldigheter enligt denna lag.

Tillsyn över de fastighetsmäklare som är registrerade enligt 5 § utövas av Fastighetsmäklarnämnden. Nämnden *ska* se till att fastighetsmäklarna i sin verksamhet iakttar sina skyldigheter enligt denna lag. *Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde utöva tillsyn även enligt lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.*

En registrerad mäklare är skyldig att låta Fastighetsmäklarnämnden granska akter, bokföring och övriga handlingar som hör till verksamheten samt att lämna de uppgifter som begärs för tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet

Härigenom föreskrivs¹ att 3, 4, 7 och 10 §§ samt rubriken närmast före 4 § lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller som har gjort sig skyldig till allvarlig ekonomisk brottslighet får inte ägna sig åt verksamhet som är anmälningsskyldig enligt 2 § första stycket. För juridiska personer gäller detta krav den som har ett kvalificerat innehav i institutet eller ingår i dess ledning.

Med kvalificerat innehav avses ett direkt eller indirekt ägande i det finansiella institutet, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av institutet.

När ett finansiellt institut som anmält sin verksamhet enligt 2 § första stycket får kännedom om att förändringar har skett i den krets som anges i första stycket, skall institutet snarast anmäla förändringen till Finansinspektionen. Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i institutet, skall den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till inspektionen.

Föreslagen lydelse

3 §²

Den som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet får inte ägna sig åt verksamhet som är anmälningsskyldig enligt 2 § första stycket. För en juridisk person gäller detta förbud den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess ledning.

När ett finansiellt institut som anmält sin verksamhet enligt 2 § första stycket får kännedom om att förändringar har skett i den krets som anges i första stycket, ska institutet snarast anmäla förändringen till Finansinspektionen. Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i institutet, ska den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till inspektionen.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

² Senaste lydelse 2004:319.

Åtgärder mot penningtvätt

Bestämmelser om skyldighet för fysiska eller juridiska personer som ägnar sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning, penningöverföring eller annan finansiell verksamhet att medverka till att förhindra penningtvätt finns i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt.

Finansiella institut som har anmält sin verksamhet enligt 2 § första stycket ska på begäran lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som behövs för att inspektionen ska kunna kontrollera att instituten följer lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, *m.m.* och förordningen (EG) nr 1781/2006 om information om betalaren som *skall* åtfölja överföringar av medel.

Finansinspektionen får förelägga ett finansiellt institut att göra rättelse om

1. upplysningar enligt 7 § inte lämnas, eller

2. institutet, efter en anmälan enligt 2 § första stycket, överträder en bestämmelse i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt eller en föreskrift som meddelats med stöd av den lagen eller en bestäm-

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

4 §³

Bestämmelser om skyldighet för fysiska eller juridiska personer som ägnar sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning, penningöverföring eller annan finansiell verksamhet att medverka till att förhindra penningtvätt eller *finansiering av terrorism* finns i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och *finansiering av terrorism*.

7 §⁴

Finansiella institut som har anmält sin verksamhet enligt 2 § första stycket ska på begäran lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som behövs för att inspektionen ska kunna kontrollera att instituten följer lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och *finansiering av terrorism*, lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall och förordningen (EG) nr 1781/2006 om information om betalaren som *ska* åtfölja överföringar av medel.

10 §⁵

2. institutet, efter en anmälan enligt 2 § första stycket, överträder en bestämmelse i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och *finansiering av terrorism* eller en föreskrift som *har* meddelats med

³ Senaste lydelse 2008:100.

⁴ Senaste lydelse 2008:100.

⁵ Senaste lydelse 2008:100.

melse i förordningen (EG) nr 1781/2006 om information om betalaren som *skall* åtfölja överföringar av medel.

stöd av den lagen eller en bestämmelse i förordningen (EG) nr 1781/2006 om information om betalaren som *ska* åtfölja överföringen av medel.

Om rättelse inte görs, får inspektionen förelägga institutet att upphöra med verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

7 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 1 a § skattebetalningslagen (1997:483) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

1 a §¹

En näringsidkare som omsätter investeringsguld som avses i 1 kap. 18 § mervärdesskattelagen (1994:200) i Sverige eller till ett annat EG-land *skall* vid transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 10 000 kronor eller mer kontrollera identiteten hos köparen. Detsamma gäller om transaktionen understiger 10 000 kronor men kan antas ha samband med en annan transaktion och tillsammans med denna uppgår till minst detta belopp. Om summan inte är känd vid tidpunkten för en transaktion, *skall* identiteten kontrolleras så snart summan av transaktionerna uppgår till minst 10 000 kronor.

Bestämmelserna i 4 § tredje stycket, 4 a § första stycket 1 och 6 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt *skall* även gälla vid transaktioner som avses i första stycket.

Säljaren *skall* föra anteckningar om identitetskontrollen. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om anteckningsskyldigheten.

Handlingar eller uppgifter som använts vid identitetskontroll *skall* bevaras under sju år efter utgången av det kalenderår kontrollen gjordes.

En näringsidkare som omsätter investeringsguld som avses i 1 kap. 18 § mervärdesskattelagen (1994:200) i Sverige eller till ett annat EG-land *ska* vid transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 10 000 kronor eller mer kontrollera identiteten hos köparen. Detsamma gäller om transaktionen understiger 10 000 kronor men kan antas ha samband med en annan transaktion och tillsammans med denna uppgår till minst detta belopp. Om summan inte är känd vid tidpunkten för en transaktion, *ska* identiteten kontrolleras så snart summan av transaktionerna uppgår till minst 10 000 kronor.

Bestämmelserna i 2 kap. 2 § första stycket 1, 3 § första stycket 2, 5 § 2 a och 6 § lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism *ska* även gälla vid transaktioner som avses i första stycket.

Säljaren *ska* föra anteckningar om identitetskontrollen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om anteckningsskyldigheten.

Handlingar eller uppgifter som använts vid identitetskontroll *ska* bevaras under sju år efter utgången av det kalenderår kontrollen gjordes.

¹ Senaste lydelse 2004:1186.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Härigenom föreskrivs att 7 och 9 §§ lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Det belopp som en betalningsöverföring avser *skall* överföras till den bank som betalningsmottagaren anlitat senast före utgången av femte bankdagen från acceptdagen, om inte beställaren och den anlitade banken uttryckligen har kommit överens om någon annan tid.

Den bank som beställaren anlitat är inte bunden av den angivna tidsfristen eller överenskommen tidsfrist om den vidtar åtgärder med stöd av *lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt*.

Den bank som betalningsmottagaren anlitat *skall* göra det belopp som betalningsmottagaren *skall* erhålla tillgängligt för honom före utgången av bankdagen efter den då beloppet överfördes till banken, om inte betalningsmottagaren och banken har kommit överens om någon annan tid.

Den bank som betalningsmottagaren anlitat är inte bunden av den angivna tidsfristen eller överenskommen tidsfrist om den vidtar åtgärder med stöd av *lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt*.

Föreslagen lydelse

7 §

Det belopp som en betalningsöverföring avser *ska* överföras till den bank som betalningsmottagaren anlitat senast före utgången av femte bankdagen från acceptdagen, om inte beställaren och den anlitade banken uttryckligen har kommit överens om någon annan tid.

Den bank som beställaren anlitat är inte bunden av den angivna tidsfristen eller överenskommen tidsfrist om den vidtar åtgärder med stöd av *lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism*.

9 §

Den bank som betalningsmottagaren anlitat *ska* göra det belopp som betalningsmottagaren *ska* erhålla tillgängligt för honom eller henne före utgången av bankdagen efter den då beloppet överfördes till banken, om inte betalningsmottagaren och banken har kommit överens om någon annan tid.

Den bank som betalningsmottagaren anlitat är inte bunden av den angivna tidsfristen eller överenskommen tidsfrist om den vidtar åtgärder med stöd av *lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism*.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

9 Förslag till lag om ändring i kasinolagen (1999:355)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om kasinolagen (1999:355)

dels att 2, 14 och 17 §§ och rubriken närmast före 17 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 14 a–14 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Kasinospel får inte anordnas utan tillstånd.

Tillstånd till kasinospel får även omfatta spel på penningautomater och andra automatspel som avses i 6 § lotterilagen (1994:1000).

Bestämmelser om vissa skyldigheter för den som driver verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

14 §

Lotteriinspektionen *skall* utöva tillsyn över att denna lag och de villkor och bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen följs.

Lotteriinspektionen *ska* utöva tillsyn över att denna lag och de villkor och bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen följs.

Inspektionen ska vidare inom sitt verksamhetsområde utöva tillsyn enligt lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

14 a §

Lotteriinspektionen har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Lotteriinspektionen får, när den anser det nödvändigt, genomföra en undersökning hos ett kasino.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

14 b §

Lotteriinspektionen får meddela de förelägganden och förbud som behövs för efterlevnaden av denna lag, av föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag, eller med stöd av lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

14 c §

Förelägganden och förbud enligt denna lag får förenas med vite.

17 §

Förbud mot överklagande**Överklagande**

Beslut som meddelats med stöd av denna lag får inte överklagas.

Beslut i ärenden om tillsyn i fråga om penningtvätt och finansiering av terrorism enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I sådana ärenden får Lotteriinspektionen bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Övriga beslut som har meddelats med stöd av denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

10 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 37 § revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En revisor som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar företaget *skall* ersätta skadan. Det samma gäller när skadan tillfogas någon annan genom överträdelse av denna lag eller tillämplig lag om årsredovisning. En revisor *skall* även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 9 § *lagen* (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor, är det detta bolag och den för revisionen huvudansvarige som är ersättningskyldiga.

Föreslagen lydelse

37 §¹

En revisor som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar företaget *ska* ersätta skadan. Det samma gäller när skadan tillfogas någon annan genom överträdelse av denna lag eller tillämplig lag om årsredovisning. En revisor *ska* även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 3 kap. 1 § *lagen* (2009:000) om åtgärder mot terrorism svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Senaste lydelse 2004:1189.

11 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 2 § tullagen (2000:1281) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

2 §¹

Ansvar för tullförseelse inträder inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken, lagen (2000:1225) om straff för smuggling, lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, *m.m.* eller lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Ansvar för tullförseelse inträder inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken, lagen (2000:1225) om straff för smuggling, lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall eller lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Senaste lydelse 2007:271.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

dels att 8–22 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken till lagen samt 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

Lag (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av den internationella konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 9 december 1999 (54/109).

Denna lag innehåller *straffrättsliga* bestämmelser för genomförande av den internationella konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 9 december 1999 (54/109).

I lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism finns ytterligare bestämmelser för att genomföra konventionen. De avser åtgärder som den som bedriver finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet är skyldig att vidta för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

13 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet

Härigenom föreskrivs¹ att 10 och 18 §§ samt rubriken närmast före 10 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Åtgärder mot penningtvätt

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Bestämmelser om skyldighet för företag som driver inlåningsverksamhet enligt denna lag att medverka till att förhindra penningtvätt finns i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt.

Bestämmelser om skyldighet för företag som driver inlåningsverksamhet enligt denna lag att medverka till att förhindra penningtvätt finns i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Ett företag som är registrerat enligt 7 § *skall* på begäran lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som behövs för att inspektionen *skall* kunna kontrollera att lagen om åtgärder mot penningtvätt följs.

Ett företag som är registrerat enligt 7 § *ska* på begäran lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som behövs för att inspektionen *ska* kunna kontrollera att lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följs.

Finansinspektionen får, när den anser det nödvändigt, genomföra en undersökning hos företaget.

18 §

Finansinspektionen får förelägga ett företag som driver inlåningsverksamhet att göra rättelse om företaget

1. inte uppfyller kravet i 5 § första stycket eller 6 § första stycket,
2. överträder en bestämmelse i 9 §, 10 § andra stycket, 11 §, 12 § eller 14 § andra stycket,
3. överträder en bestämmelse i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt eller en föreskrift som har meddelats med stöd av den lagen, eller

3. överträder en bestämmelse i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller en föreskrift som har meddelats med stöd av den lagen, eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

4. överträder någon annan bestämmelse i en författning som reglerar företagets inlåningsverksamhet.

Om en innehavare som avses i 6 § andra stycket inte uppfyller kravet i 6 § första stycket, får inspektionen förelägga denne att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, att byta ut den i dess ledning diskvalificerade personen.

Om ett företag inte gör rättelse får inspektionen avföra det ut registret. Ett företag *skall* också avföras ur registret om det anmäler att det inte längre driver inlåningsverksamhet eller om det på annat sätt framgår att inlåningsverksamheten har upphört.

Om ett företag inte gör rättelse får inspektionen avföra det ut registret. Ett företag *ska* också avföras ur registret om det anmäler att det inte längre driver inlåningsverksamhet eller om det på annat sätt framgår att inlåningsverksamheten har upphört.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling

Härigenom föreskrivs¹ att 7 kap. 3 § samt 8 kap. 1 och 10 §§ lagen (2005:405) om försäkringsförmedling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 §

Finansinspektionen har tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen *följs*.

Finansinspektionen har tillsyn över att *den som utövar försäkringsförmedling följer* denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen *och andra författningar som reglerar försäkringsförmedlarens verksamhet samt föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda författningar*.

8 kap.

1 §

Om en försäkringsförmedlare har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, *skall* Finansinspektionen ingripa.

Om en försäkringsförmedlare har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, *enligt* föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, *eller enligt andra författningar som reglerar försäkringsförmedlarens verksamhet, samt föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda författningar, ska* Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen *skall* då utfärda ett föreläggande att vidta åtgärd inom viss tid, ett förbud att verkställa beslut eller en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig *skall* försäkringsförmedlarens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen *ska* då utfärda ett föreläggande att vidta åtgärd inom viss tid, ett förbud att verkställa beslut eller en anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig *ska* försäkringsförmedlarens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om försäkringsförmedlaren gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot försäkringsförmedlaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

10 §

Om en utländsk försäkringsförmedlare som utövar försäkringsförmedling i Sverige enligt 3 kap. 1 § bryter mot denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller på annat sätt visar sig olämplig att utöva försäkringsförmedling, får Finansinspektionen förelägga försäkringsförmedlaren att göra rättelse.

Finansinspektionen får förelägga en utländsk försäkringsförmedlare som utövar försäkringsförmedling i Sverige enligt 3 kap. 1 § att göra rättelse om försäkringsförmedlaren

1. har brutit mot denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

2. har brutit mot andra författningar som reglerar försäkringsförmedlarens verksamhet, samt föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda författningar, eller

3. på annat sätt visat sig olämplig att utöva försäkringsförmedling.

Om rättelse inte sker, får inspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren att utöva försäkringsförmedling här i landet

Finansinspektionen *skall* underätta behörig myndighet i försäkringsförmedlarens hemland om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

Finansinspektionen *ska* underätta behörig myndighet i försäkringsförmedlarens hemland om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

15 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs² att 9 kap. 42 och 43 §§ samt 29 kap. 2 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

42 §

En revisor *skall* vidta de åtgärder som anges i 43 och 44 §§, om han eller hon finner att det kan misstänkas att en styrelseledamot eller den verkställande direktören inom ramen för bolagets verksamhet har gjort sig skyldig till brott enligt någon av följande bestämmelser:

1. 9 kap. 1, 3, 6 a och 9 §§, 10 kap. 1, 3, 4 och 5 §§, 11 kap. 1, 2, 4 och 5 §§, 17 kap. 7 § samt 20 kap. 2 § brottsbalken, och
2. 2, 4, 5 och 10 §§ skattebrottslagen (1971:69).

En revisor *ska* vidta de åtgärder som anges i 43 och 44 §§, om han eller hon finner att det kan misstänkas att en styrelseledamot eller den verkställande direktören inom ramen för bolagets verksamhet har gjort sig skyldig till brott enligt någon av följande bestämmelser:

Om revisorn finner att en misstanke av det slag som avses i första stycket bör föranleda honom eller henne att lämna uppgifter enligt 3 kap. 1 § lagen (000:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, ska dock åtgärder enligt 43 och 44 §§ inte vidtas.

43 §

En revisor som finner att det föreligger sådan brottsmisstanke som avses i 42 § *skall* utan oskäligt dröjsmål underrätta styrelsen om sina iakttagelser. *Om revisorn finner att en misstanke om brott bör föranleda honom eller henne att lämna uppgifter enligt 9 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, skall dock den i 11 § andra stycket samma lag angivna*

En revisor som finner att det föreligger sådan brottsmisstanke som avses i 42 § *ska* utan oskäligt dröjsmål underrätta styrelsen om sina iakttagelser.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15, Celex 32005L0060).

tidsfristen iakttas.

Någon underrättelse behöver dock inte lämnas, om det kan antas att styrelsen inte skulle vidta några skadeförebyggande åtgärder med anledning av underrättelsen eller en underrättelse av annat skäl framstår som meningslös eller stridande mot syftet med underrättelseskyldigheten.

29 kap.

2 §

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättningskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon *skall* även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § denna lag och 9 § *lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt* svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns *med hjälpare* har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättningskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon *ska* även ersätta skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § denna lag och 3 kap. 1 § *lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism* svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns *medhjälpare* har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor eller särskild granskare, är det detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen eller granskningen som är ersättningskyldiga.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillstånd till hemlig teleavlyssning enligt 27 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken, hemlig teleövervakning enligt 27 kap. 19 § första stycket rättegångsbalken eller hemlig kameraövervakning enligt 1 § lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning får meddelas, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskild anledning att anta att en person kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar

1. sabotage eller grovt sabotage enligt 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,
2. mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,
3. uppror, väpnat hot mot laglig ordning eller brott mot medborgerlig frihet enligt 18 kap. 1, 3 eller 5 § brottsbalken,
4. högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller grov olovlig underrättelseverksamhet enligt 19 kap. 1, 2, 5, 6 eller 8 § eller 10 § tredje stycket brottsbalken,
5. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, *m.m.*, eller
5. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, eller
6. mord, dråp, grov misshandel, människorov eller olaga frihetsberövande enligt 3 kap. 1, 2 eller 6 § eller 4 kap. 1 § eller 2 § första stycket brottsbalken i avsikt att påverka offentliga organ eller den som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd eller att hämnas en åtgärd.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

17 Lag om ändring i lagen (2009:000) om åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2009:000) om åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2007/08:163 Föreslagen lydelse

1 §

Tillstånd till hemlig teleavlyssning enligt 27 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken, hemlig teleövervakning enligt 27 kap. 19 § första stycket rättegångsbalken eller hemlig kameraövervakning enligt 1 § lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning får meddelas, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskild anledning att anta att en person kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar Tillstånd till hemlig teleavlyssning enligt 27 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken, hemlig teleövervakning enligt 27 kap. 19 § första stycket rättegångsbalken eller hemlig kameraövervakning enligt 27 kap. 20 a § första stycket rättegångsbalken får meddelas, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskild anledning att anta att en person kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar

1. sabotage eller grovt sabotage enligt 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,
2. mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,
3. uppror, väpnat hot mot laglig ordning eller brott mot medborgerlig frihet enligt 18 kap. 1, 3 eller 5 § brottsbalken,
4. högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller grov olovlig underrättelseverksamhet enligt 19 kap. 1, 2, 5, 6 eller 8 § eller 10 § tredje stycket brottsbalken,
5. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, *m.m.*, eller
5. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, eller
6. mord, dråp, grov misshandel, människorov eller olaga frihetsberövande enligt 3 kap. 1, 2 eller 6 § eller 4 kap. 1 § eller 2 § första stycket brottsbalken i avsikt att påverka offentliga organ eller den som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd eller att hämnas en åtgärd.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Regeringens förslag

Utskottets förslag

2 kap.

5 §

Bestämmelserna om grundläggande kundkännedom och om fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser i 3, 4 och 10 §§ gäller inte för

1. svenska myndigheter,

2. verksamhetsutövare som anges i 1 kap. 2 § 1–7, och som har hemvist

a) inom EES,

b) i en stat utanför EES om staten har bestämmelser om åtgärder mot penningtvätt som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism¹ och om det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs,

c) inom EES och vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad i den mening som avses i *Europaparlamentets* och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG, eller,

d) utanför EES och vars överlåtbara värdepapper är upptagna till motsvarande handel och omfattas av motsvarande informationsskyldighet som företag under c,

3. livförsäkringar, om den årliga premien uppgår till ett belopp motsvarande högst 1 000 euro eller engångspremien uppgår till ett belopp motsvarande högst 2 500 euro,

3. företag inom EES vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad i den mening som avses i *Europaparlamentets* och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instru-

¹ EUT L 309, 25.11.2005, s. 15 (Celex 32005L0060).

4. pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 4–16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) som inte får återköpas,

5. pensionsavtal och pensionsrätter för anställda eller i den försäkrades förvärvsverksamhet, om inbetalning sker i form av avdrag på lön och överlåtelse av rättigheter inte är tillåten, *eller*

6. elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar

a) om det penningvärde som kan lagras på ett elektroniskt medium som inte kan laddas uppgår till högst 150 euro, *eller*

b) när det gäller elektroniska medier som kan laddas, det penningvärde som omsätts under ett kalenderår inte överstiger 2 500 euro och högst 1 000 euro kan lösas in under samma period,

7. när det gäller verkliga huvudmän bakom gemensamma konton som förvaltas av advokater eller andra oberoende jurister som har hemvist

a) inom EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran, *eller*

b) i en stat utanför EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran och advokaten eller den oberoende juristen omfattas av skyldigheter som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och om det finns tillsyn över att dessa skyldigheter uppfylls.

ment² och om ändring av rådets direktiv 85/611/EG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG, *eller*,

4. *företag* utanför EES vars överlåtbara värdepapper är upptagna till motsvarande handel och omfattas av motsvarande informationsskyldighet som företag under 3,

5. livförsäkringar, om den årliga premien uppgår till ett belopp motsvarande högst 1 000 euro eller engångspremien uppgår till ett belopp motsvarande högst 2 500 euro,

6. pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 4–16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) som inte får återköpas,

7. pensionsavtal och pensionsrätter för anställda eller i den försäkrades förvärvsverksamhet, om inbetalning sker i form av avdrag på lön och överlåtelse av rättigheter inte är tillåten,

8. elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar

a) om det penningvärde som kan lagras på ett elektroniskt medium som inte kan laddas uppgår till högst 150 euro, *eller*

b) när det gäller elektroniska medier som kan laddas, det penningvärde som omsätts under ett kalenderår inte överstiger 2 500 euro och högst 1 000 euro kan lösas in under samma period, *eller*

9. när det gäller verkliga huvudmän bakom gemensamma konton som förvaltas av advokater eller andra oberoende jurister som har hemvist

a) inom EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran, *eller*

² EUT L 145, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004L0039).

b) i en stat utanför EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran och advokaten eller den oberoende juristen omfattas av skyldigheter som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism³ och om det finns tillsyn över att dessa skyldigheter uppfylls.

8 §

Med skärpta åtgärder enligt 6 § *andra* stycket 3 avses alltid Med skärpta åtgärder enligt 6 § *tredje* stycket 3 avses alltid

1. att inhämta tillräckligt med information om motparten för att kunna förstå verksamheten samt bedöma dess anseende och tillsynens kvalitet,
2. att bedöma motpartens kontroller för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,
3. att dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar,
4. att inhämta godkännande från behörig beslutsfattare, och
5. att förvissa sig om att motparten har kontrollerat identiteten på kunder som har direkt tillgång till konton hos kreditinstitutet och fortlöpande följer upp dessa kunder samt på begäran kan lämna relevanta kunduppgifter.

³ EUT L 309, 25.11.2005, s. 15 (Celex 32005L0060).

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet

Regeringens förslag

Utskottets förslag

18 §

Finansinspektionen får förelägga ett företag som driver inlåningsverksamhet att göra rättelse om företaget

1. inte uppfyller kravet i 5 § första stycket eller 6 § första stycket,
2. överträder en bestämmelse i 9 §, 10 § andra stycket, 11 §, 12 § eller 14 § andra stycket,
3. överträder en bestämmelse i lagen (2009:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller en föreskrift som har meddelats med stöd av den lagen, eller
4. överträder någon annan bestämmelse i en författning som reglerar företagets inlåningsverksamhet.

Om en innehavare som avses i 6 § andra stycket inte uppfyller kravet i 6 § första stycket, får inspektionen förelägga denne att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, att byta ut den i dess ledning diskvalificerade personen.

Om ett företag inte gör rättelse får inspektionen avföra det *ut* registret. Ett företag ska också avföras ur registret om det anmäler att det inte längre driver inlåningsverksamhet eller om det på annat sätt framgår att inlåningsverksamheten har upphört.

Om ett företag inte gör rättelse får inspektionen avföra det *ur* registret. Ett företag ska också avföras ur registret om det anmäler att det inte längre driver inlåningsverksamhet eller om det på annat sätt framgår att inlåningsverksamheten har upphört.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling

Regeringens förslag

Utskottets förslag

10 §

Finansinspektionen får förelägga en utländsk försäkringsförmedlare som utövar försäkringsförmedling i Sverige enligt 3 kap. 1 § att göra rättelse om försäkringsförmedlaren

1. har brutit mot denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

2. har brutit mot andra författningar som reglerar försäkringsförmedlaren verksamhet, samt föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda författningar, eller

3. på annat sätt visat sig olämplig att utöva försäkringsförmedling.

Om rättelse inte sker, får inspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren att utöva försäkringsförmedling här i landet

Om rättelse inte sker, får inspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren att utöva försäkringsförmedling här i landet.

Finansinspektionen ska underrätta behörig myndighet i försäkringsförmedlaren hemland om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

1 §¹

Tillstånd till hemlig teleavlyssning enligt 27 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken, hemlig teleövervakning enligt 27 kap. 19 § första stycket rättegångsbalken eller hemlig kameraövervakning enligt 27 kap. 20 a § första stycket rättegångsbalken får meddelas, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskild anledning att anta att en person kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar

1. sabotage eller grovt sabotage enligt 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,

2. mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,

3. uppror, väpnat hot mot laglig ordning eller brott mot medborgerlig frihet enligt 18 kap. 1, 3 eller 5 § brottsbalken,

4. högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befatning med hemlig uppgift eller grov olovlig underrättelseverksamhet enligt 19 kap. 1, 2, 5, 6 eller 8 § eller 10 § tredje stycket brottsbalken,

5. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslig-
5. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller grovt brott enligt 3 § andra stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslig-
het i vissa fall, *m.m.*, eller
het i vissa fall, eller

6. mord, dråp, grov misshandel, människorov eller olaga frihetsberövande enligt 3 kap. 1, 2 eller 6 § eller 4 kap. 1 § eller 2 § första stycket brottsbalken i avsikt att påverka offentliga organ eller den som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd eller att hämnas en åtgärd.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

¹ Senaste lydelse 2008:859.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:854) om åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2008:854) om åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

1 §

Denna lag gäller vid förundersökning angående

1. sabotage eller grovt sabotage enligt 13 kap. 4 eller 5 § brottsbalken,
2. mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, kapning, sjö- eller luftfartssabotage eller flygplatssabotage enligt 13 kap. 1, 2, 3, 5 a eller 5 b § brottsbalken, om brottet innefattar sabotage enligt 4 § samma kapitel,
3. uppror, väpnat hot mot laglig ordning, olovlig kårverksamhet eller brott mot medborgerlig frihet enligt 18 kap. 1, 3, 4 eller 5 § brottsbalken,
4. högförräderi, krigsanstiftan, spioneri, grovt spioneri, obehörig befattning med hemlig uppgift, grov obehörig befattning med hemlig uppgift eller olovlig underrättelseverksamhet enligt 19 kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8 eller 10 § brottsbalken,
5. företagsspioneri enligt 3 § lagen (1990:409) om skydd för företags-hemligheter, om det finns anledning att anta att gärningen har begåtts på uppdrag av eller har understötts av en främmande makt eller av någon som har agerat för en främmande makts räkning,
6. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller brott enligt 3 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, eller *m.m.*, eller
6. terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om terroristbrott eller brott enligt 3 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, eller *m.m.*, eller
7. försök, förberedelse eller stämpling till brott som avses i 1–6, om sådan gärning är belagd med straff.

Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009.

BILAGA 4

Finansutskottets yttrande 2008/09:FiU5y

Penningtvätt

Till justitieutskottet

Justitieutskottet beredde den 2 december 2008 finansutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2008/09:70 Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet samt motioner väckta med anledning av propositionen.

Under beredningen av ärendet har Svenska Bankföreningen inkommit med synpunkter till finansutskottet.

Finansutskottet avgränsar sitt yttrande till att avse förslaget till ny lagstiftning om genomförande av det tredje penningtvättsdirektivet samt motionsyrkanden som rör behovet av uppföljning och utbildning med anledning av den föreslagna lagstiftningen.

Till yttrandet har fogats två avvikande meningar.

Utskottets överväganden

Genomförande av det tredje penningtvättsdirektivet

Propositionen

Den nya lagstiftningens tillämpningsområde

Regeringen föreslår att en ny lag införs som föreskriver åtgärder mot både penningtvätt och finansiering av terrorism. Åtgärder mot finansiering av terrorism kommer därmed att behandlas i samma lag som åtgärder mot penningtvätt.

Den befintliga lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m. blir kvar men ska enligt propositionens förslag enbart innehålla straff- och processrättsliga bestämmelser om påföljder m.m. för den som gör sig skyldig till finansiering av terrorism.

Regler för hur berörda företag och personer ska arbeta emot både penningtvätt och finansiering av terrorism tas in i den nya lagen. Dessutom ges lagen ett större tillämpningsområde genom att fler personer och aktiviteter ska omfattas av reglerna.

Vissa av de verksamheter som tas upp, t.ex. förvaltning av en trust, förekommer i praktiken inte på den svenska marknaden. Samtidigt kan gränsöverskridande verksamhet förekomma som innebär att sådan verksamhet bedrivs t.ex. av svenska företag för utländska uppdragsgivares räkning. Regeringen anser därför att de bör omfattas av den nya lagstiftningen.

Kundkännedom

Den föreslagna lagen innebär krav på ett riskbaserat förhållningssätt, dvs. att risker och situationer ska bedömas och hanteras lika beroende på de specifika risker som finns. Varje berört institut ansvarar för att skaffa sig kännedom om varje kund och bedöma riskerna i varje kundrelation, och minimikravet är att skaffa sig s.k. grundläggande kundkännedom. Grundläggande kundkännedom avser identitetskontroll, information om affärsförbindelsens syfte och art samt kontinuerlig uppföljning av förbindelsen. Institutet ges stor frihet att bestämma hur omfattande kontrollåtgärder som krävs, men om de inte kan visa för behöriga myndigheter att vidtagna åtgärder är lämpliga med hänsyn till riskerna, kan myndigheterna ingripa.

Institutet ska löpande följa upp riskerna i kundrelationerna för att vid behov kunna vidta åtgärder. Uppföljningsskyldigheten innefattar kontroll och dokumentation av de transaktioner som utförs av kunden för att hitta avvikelser jämfört med den information institutet har om kunden. Dessutom ska institutet följa upp affärsförbindelser för att kunna se om en

kunds aktiviteter avviker från vad som är känt om dennes affärs- och riskprofil. För att kunna fullgöra uppföljningsskyldigheten krävs även att institutet håller tillräcklig dokumentation om sina affärsförbindelser.

Om ett institut inte kan skaffa sig grundläggande kundkännedom ska kunden heller inte tillåtas att utföra en transaktion eller etablera en affärsförbindelse. En redan etablerad affärsförbindelse ska avbrytas om affärsförbindelsen kommit till stånd utan identitetskontroll.

Regeringen tar även upp frågan om s.k. kontraheringsplikt, dvs. bankernas skyldighet att ta emot insättningar – och därmed t.ex. öppna ett bankkonto – från var och en som vill sätta in pengar. Enligt regeringens bedömning uppstår ingen kontraheringsplikt i fall då institutet inte lyckats uppnå grundläggande kundkännedom. Även vid ingående av försäkringsavtal gäller enligt regeringens bedömning att ett bolag inte kan åläggas att ingå ett avtal om det finns misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det fastslås också uttryckligen att anonyma konton inte är tillåtna.

Det tredje penningtvättsdirektivet innehåller inga generella undantag från kravet på att en kund ska kunna identifiera sig. Däremot ligger det på varje institut att bedöma om identifieringskravet är uppfyllt i varje enskilt fall. Som huvudregel ska identitetskontrollen ske innan en affärsförbindelse etableras eller en transaktion utförs. Dessutom ska institutet vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå grundläggande kännedom även om kunder med vilka affärsförbindelser etablerats före den 15 mars 2009, då lagen föreslås träda i kraft.

Under vissa förutsättningar kan dock institut förlita sig på uppgifter från vissa utomstående om t.ex. kundidentitet eller en affärsförbindelses syfte och art när den utomstående hänvisar en kund till institutet. Varje institut ansvarar dock i sista hand för att tillräcklig kontroll sker.

Undantag från kravet på kundkännedom

I vissa situationer anses risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism typiskt sett vara lägre, vilket i sin tur motiverar avsteg från huvudregeln om krav på kundkännedom. I den föreslagna lagstiftningen undantas därför vissa aktörer (t.ex. myndigheter) och vissa transaktioner (t.ex. pensionsförsäkringar) från kravet på kundkännedom.

Skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om att institut ska vidta mer omfattande åtgärder i situationer där det finns en förhöjd risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. De typsituationer som räknas upp i propositionen är vid distanskontakt där kunden inte är fysiskt närvarande för identifiering, vid förbindelser med institut som hör hemma utanför EES-

området och vid affärsförbindelser med utomlands bosatta personer i politiskt utsatt ställning.¹ Särskild uppmärksamhet ska riktas mot sådana produkter eller transaktioner som gör det lättare för en kund att agera anonymt. Vilka konkreta åtgärder som behövs får avgöras för varje fall beroende på de specifika omständigheterna. Dessutom införs ett uttryckligt förbud mot s.k. brevlådebanker.

Tillämpning av reglerna även utanför EES

Det tredje penningtvättsdirektivet som nu föreslås genomföras i Sverige innebär ett gemensamt regelverk – eller åtminstone en gemensam miniminivå för regler mot penningtvätt och finansiering av terrorism – i hela EES-området. Dessutom föreslås att vissa institut, t.ex. banker och livförsäkringsbolag, ska tillämpa reglerna även vid sina filialer och majoritetsägda dotterföretag utanför EES. Om den lokala lagstiftningen i det land där filialen eller dotterföretaget finns inte medger att reglerna följs, ska institutet meddela detta till Finansinspektionen.

Skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner m.m.

Institutet ska ha och tillämpa rutiner för hantering av särskilt riskfylld verksamhet och granskning av ovanliga transaktioner. När det uppstår misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism ska uppgifter utan dröjsmål lämnas till finanspolisen. En misstänkt transaktion får inte genomföras förrän sådan rapportering skett. Om det inte är möjligt att avvakta med transaktionen, eller om det skulle försvåra utredningen om den inte genomförs, får transaktionen dock genomföras.

De institut som är skyldiga att rapportera misstänkta transaktioner är också skyldiga att ge finanspolisen de ytterligare uppgifter som finanspolisen efterfrågar om t.ex. en viss kunds aktiviteter, oavsett om en rapport om detta tidigare skickats eller inte. Rapporteringsskyldigheten omfattar dock inte t.ex. jurister, revisorer och skatterådgivare när de fått information i samband med rättslig rådgivning till en klient.

De myndigheter som föreslås få tillsynsansvar avseende penningtvätt och finansiering av terrorism ska utan dröjsmål anmäla misstänkta omständigheter som de upptäcker, t.ex. vid inspektioner, till finanspolisen.

Meddelandeförbud

Regeringen föreslår att det tas in en bestämmelse om meddelandeförbud i lagen, liknande det förbud som finns enligt nu gällande regler. Huvudregeln föreslås även fortsättningsvis att vara att institutet eller dess anställda inte får avslöja för kunden eller någon utomstående att det genomförts

¹ Dessa betecknas ofta som PEP:er, vilket är en förkortning av den engelska termen Politically Exposed Persons. En PEP är en person som t.ex. innehar eller har innehaft viktiga offentliga positioner, särskilt i länder där korruption är utbredd. Även en sådan persons familjemedlemmar och kända medarbetare ska behandlas som PEP:er.

eller pågår en granskning om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Meddelandeförbudet gäller däremot inte i förhållande till behöriga myndigheter.

Regeringen noterar också att det kan uppstå problem med att dra en gräns mellan meddelandeförbudet, som t.ex. innebär att institutets personal inte ska avslöja något om en pågående utredning för den berörde kunden eller väcka dennes misstankar, och medverkansförbudet, som innebär att samma personal inte ska medverka till att genomföra transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt. Regeringen föreslår att en överflödig bestämmelse i den nuvarande lagen om penningtvätt tas bort för att minska risken för missförstånd.

Skyddet för anställda vid instituten

Regeringen föreslår att det införs särskilda bestämmelser om att instituten, i sin roll som arbetsgivare, är skyldiga att vidta åtgärder för att skydda anställda från hot eller fientliga åtgärder i samband med att de t.ex. fullgör rapporteringsskyldighet enligt det föreslagna regelverket. De anställda ska också fortlöpande ges den information och utbildning som behövs om reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Personuppgiftsbehandling, registerhållning, statistikbehandling av uppgifter

Regeringen föreslår undantag från huvudreglerna om personuppgiftsbehandling i personuppgiftslagen (1998:204). Syftet är att möjliggöra överföring av information om misstänkta personer och transaktioner på elektronisk väg. Dessutom förs undantagsbestämmelser om institutens förande av s.k. penningtvättsregister in i den nya lagen. Uppgifter i sådana register ska gallras efter högst tre år, vilket innebär en längre gallringstid jämfört med den nu gällande där gallring ska ske efter högst ett år. Institutet är också skyldiga att bevara handlingar och uppgifter som använts för att uppnå kundkännedom i fem år.

Regeringen har också gett Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppgift att senast den 31 december 2008 redovisa analyser och förslag om hur statistiken om penningtvätt och finansiering av terrorism kan utvecklas ytterligare.

Tillsynsfrågor

Propositionens förslag innebär att samtliga de aktörer som omfattas av EG-direktivet ska stå under tillsyn avseende penningtvätt och finansiering av terrorism. Huvudprincipen är att de aktörer som redan omfattas av en viss myndighets tillsyn även fortsättningsvis ska göra det. De myndigheter som i dag utövar tillsyn över aktörer som omfattas av penningtvättsreglerna är Finansinspektionen, Fastighetsmäklarnämnden, Revisorsnämnden och Lotteriinspektionen. Även Sveriges advokatsamfund ska, på frivillig basis, delta i arbetet.

Regeringen föreslår förtydliganden i reglerna så att det för alla berörda myndigheter uttryckligen framgår att deras tillsynsansvar omfattar penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom föreslås vissa nya befogenheter för Finansinspektionen och Lotteriinspektionen, som bl.a. ges möjlighet att genomföra platsundersökningar på företag respektive kasinon.

Regeringen föreslår också att ett särskilt organ för samordning av den övergripande tillsynen på området inrättas inom Finansinspektionen. Samordningsorganet ska samla representanter för de berörda tillsynsorganisationerna.

Det finns också ett antal aktörer som i och med den nya lagen kommer att omfattas av reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism. I propositionen föreslås att dessa aktörer ska ställas under tillsyn av någon av de tre länsstyrelserna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne. De nya aktörer som inte tidigare omfattats av tillsynskrav ska också anmäla sig till ett register som ska föras av Bolagsverket.

Budgetkonsekvenser och övriga ekonomiska konsekvenser av förslaget

Enligt regeringens bedömning kommer propositionens förslag att innebära vissa merkostnader för berörda myndigheter. Finansinspektionen ska inrätta ett samordningsorgan och får för detta ändamål en anslagsökning på 4,5 miljoner kronor i budgeten för 2009. Även de tre länsstyrelser som i och med förslagen i propositionen får ett nytt tillsynsansvar får ökade anslag med totalt 1,8 miljoner kronor i budgeten för 2009. Bolagsverket förutses få ökade kostnader på grund av det nya register över tillsynsobjekt som myndigheten ska ansvara för. Här föreslår regeringen att Finansinspektionens anslag ska tillföras 1 miljon kronor i budgeten för 2009 och att Bolagsverket ska kunna rekvirera medel från Finansinspektionen för sitt arbete med penningtvättsregistret.

Avslutningsvis anser regeringen att det är svårt uppskatta förslagets ekonomiska konsekvenser för de aktörer som omfattas av reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Tidsåtgången och kostnaderna för att följa reglerna är svåra att uppskatta, och i propositionen görs ingen bedömning av hur stor kostnaden kan bli.

Lagrådets yttrande

Lagrådet framställde en rad synpunkter av lagteknisk karaktär som har beaktats vid utformningen av den lagtext som föreslås i propositionen. Dessutom innehåller propositionen förslag till följdändringar av teknisk karaktär i ett antal lagar. Vissa av dessa följdändringar har tillkommit efter lagrådsbehandlingen och har alltså inte granskats av Lagrådet, men regeringen bedömer i propositionen att det rör sig om ändringar av så enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Motionerna

I *motion 2008/09:Ju10* av Lena Olsson m.fl. (v) yrkande 1 framhåller motionärerna vikten av att regeringen följer upp lagstiftningen för att se till att den får avsedda effekter och att myndigheter har de resurser och den teknik som behövs för att arbeta effektivt. Dessutom efterfrågas riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av penningtvätsreglerna för att finanspolisen ska kunna förbättra t.ex. rapporteringen.

I samma motions yrkande 2 uttalar motionärerna att finanspolisen och Ekobrottsmyndigheten måste ges tillräckliga resurser för att kunna hantera det sannolikt ökade antalet anmälningar om penningtvätt. Finanspolisen måste också stärka sin samverkan med Skatteverket.

I *motion 2008/09:Ju11* av Thomas Bodström m.fl. (s) yrkande 1 framför motionärerna att finanspolisen måste ges tillräckliga resurser för att kunna hantera anmälningar om penningtvätt, särskilt eftersom antalet anmälningar förmodligen ökar med de nya reglerna. Enligt motionärerna är det av stor vikt att rättsväsendet ges tillräckliga resurser för att bekämpa bl.a. den ekonomiska brottsligheten och att finanspolisens samverkan med Skatteverket stärks.

I samma motions yrkande 2 framhåller motionärerna att regeringen bör följa upp lagstiftningen och se till att den får avsedda effekter samt att myndigheter har de resurser och den teknik som behövs för att arbeta effektivt. Enligt motionärerna kan riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av penningtvätsreglerna ge finanspolisen möjligheter att förbättra t.ex. rapporteringen.

Vissa kompletterande uppgifter

Bankföreningen har under utskottets sammanträde den 11 december inkommit med synpunkter på de föreslagna reglerna i den nya lagens 4 kap. 7 § om behandling av personuppgifter. Enligt Bankföreningen hindrar bestämmelsen i sin föreslagna utformning en rimlig hantering av personuppgifter och uppgifter om misstänkta transaktioner inom en koncern där finansiella institut ingår. Bankföreningen anser att lagstiftningen bör ändras för att möjliggöra samkörning av penningtvätsregister för institut som ingår i samma koncern, och man anser även att direktivets bestämmelser förutsätter en sådan möjlighet till samkörning.

Vidare har Bankföreningen framfört att den nya lagstiftningen bör träda i kraft först den 1 juli 2009 på grund av att föreskrifterna om lagens tillämpning kan väntas vara färdiga först då.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet välkomnar att det tredje penningtvätsdirektivet nu kommer att genomföras i Sverige och tillstyrker den föreslagna lagstiftningen i propositionen.

Utskottet avstår från att uttala sig om resursbehovet för myndigheter som ligger inom andra riksdagsutskotts beredningsområden. Utskottet tar därmed inte ställning till vad som anförs i motion Ju10 (v) yrkande 2 och Ju11 (s) yrkande 1.

I motion Ju10 (v) yrkande 1 och i motion Ju11 (s) yrkande 2 efterfrågas en uppföljning av de nya reglernas effekter och dessutom vissa utbildningsinsatser. I detta sammanhang noterar utskottet att redan artikel 42 i det direktiv som ligger till grund för lagförslagen i propositionen innehåller en bestämmelse om att Europeiska kommissionen senast den 15 december 2009 ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om hur direktivet har genomförts. Utskottet välkomnar att en uppföljning av reglerna sker och anser inte att någon ytterligare uppföljning bör övervägas innan kommissionen har avlämnat sin rapport. När det gäller frågan om utbildningsinsatser vill utskottet framhålla att regeringen föreslår att de myndigheter och andra organ som utövar tillsynsuppgifter ska samverka i ett nytt samordningsorgan. En av uppgifterna för samordningsorganet är att utbilda myndigheter och branschaktörer. Enligt utskottets bedömning kommer utbildningsinsatser därmed att kunna genomföras av samordningsorganet och motionärernas synpunkter får anses tillgodosedda i denna del. Med hänvisning till att en uppföljning av reglerna kommer att genomföras under 2009 och till att det samordningsorgan som regeringen har föreslagit ges möjlighet att syssla med bl.a. utbildningsinsatser avstyrker utskottet motion Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2.

Under utskottets beredning av ärendet har frågan väckts om samkörning av penningtvättsregister mellan företag i samma koncern. Utskottet noterar i detta sammanhang att regeringen i propositionen föreslår ett fortsatt förbud mot samkörning av register och motiverar detta med behovet av skydd för den personliga integriteten. Vidare noterar utskottet att förbudet togs in i den nu gällande lagen (1999:163) om penningtvättsregister för att skydda den personliga integriteten (prop. 1998/99:19 s. 78). Enligt utskottets mening bör förbudet mot samkörning inte avskaffas med mindre än att vägande skäl talar för en annan – och mer restriktiv – avvägning av behovet av personlig integritet i detta sammanhang. Utskottet anser inte att det finns tillräckligt underlag i ärendet för att kunna bedöma om det finns sådana skäl i fråga om förbudet mot samkörning och kan därför inte förorda ett avskaffande av detta förbud. Däremot förutsätter utskottet att regeringen noga följer frågan om samkörningsförbudet och effektiviteten i bankernas registerhantering och återkommer med förslag till åtgärder om detta bedöms nödvändigt.

Under utskottets beredning av ärendet har frågan även väckts om när den lagstiftning som regeringen har föreslagit bör träda i kraft. Bankförbundet har framfört att den nya lagstiftningen bör träda i kraft först den 1 juli 2009 eftersom tillämpningsföreskrifterna till lagen sannolikt kommer att kunna träda i kraft först vid denna tidpunkt.

Utskottet noterar i detta sammanhang att direktivets artikel 45 föreskriver att genomförande i medlemsstaterna ska ske senast den 15 december 2007. Enligt propositionens förslag träder den nya svenska lagstiftningen i kraft den 15 mars 2009. Genomförandet av direktivet i Sverige är därmed mer än ett år försenat. Utskottet anser mot denna bakgrund inte att det framstår som lämpligt att ytterligare senarelägga tidpunkten för ikraftträdande. Samtidigt förutsätter utskottet att arbetet med att ta fram föreskrifter till lagstiftningen slutförs utan dröjsmål och att såväl regeringen som berörda myndigheter i möjligaste mån verkar för att undvika oklarheter vid rättstillämpningen fram till dess att föreskrifterna träder i kraft.

Därutöver vill utskottet framföra vissa ytterligare synpunkter som rör tidpunkten för genomförandet av direktivet. Utskottet har tidigare, med utgångspunkt i kritik från Lagrådet, framhållit behovet av en effektivare beredning vid genomförandet av EG-direktiv i Sverige. Dessutom har utskottet noterat att genomförandet av EG-direktiv, bl.a. lagstiftning på finansmarknadsområdet, blivit försenat vid en rad tillfällen under de senaste fem åren. Utskottet påpekade i detta sammanhang bl.a. att genomförandearbetet kan igångsättas på ett tidigare stadium, parallellt med att arbete pågår på EU-nivå (bet. 2007/08:FiU7 s. 19–20).

Enligt utskottets bedömning framstår dessa synpunkter som befogade även i det nu aktuella ärendet. Utskottet har viss förståelse för att ärendets beredning i slutskedet kan ha försenats av att annan resurskrävande lagstiftning bereddes i Finansdepartementet under hösten 2008. Samtidigt framgår av uppgifter från Europeiska kommissionen att 20 av 27 medlemsstater helt hade genomfört direktivet i september 2008. Tre medlemsstater hade då delvis genomfört direktivet medan fyra länder (Belgien, Spanien, Irland och Sverige) inte hade genomfört det alls.²

Mot denna bakgrund anser utskottet att det vid genomförande av EG-direktiv på finansmarknadsområdet kan finnas skäl att överväga om genomförandearbetet bör sättas i gång på ett tidigare stadium för att undvika förseningar.

Stockholm den 18 december 2008

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

² Enligt kommissionens översikt över genomförandet av direktiv om finansiella tjänster den 24 september 2008. Översikten finns tillgänglig elektroniskt på adressen http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/actionplan/index/transposition_en.pdf.

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Monica Green (s), Carl B Hamilton (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp) och Per Åsling (c).

Avvikande meningar

1. Uppföljning av penningtvätsreglerna (s, v)

Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v) och Tommy Ternemar (s) anför:

När regeringen nu lämnar förslag om att genomföra det tredje EG-direktivet om penningtvätt sker detta mer än ett år efter det att direktivet skulle ha varit genomfört i Sverige. Regeringen har uppenbarligen låtit beredningen av ärendet dra ut på tiden. Det är dock välkommet och viktigt att det nu till sist införs skarpa regler som motverkar penningtvätt, särskilt eftersom det finns en stark koppling mellan penningtvätt och grov organiserad brottslighet. Vi har dock i motionerna Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2 tagit upp behovet av ytterligare åtgärder och vill i detta sammanhang framföra vår syn på vilka åtgärder som krävs framöver.

Det är viktigt att reglerna inte utformas och tillämpas så att de motverkar ett legalt utbyte av pengar från andra länder. Viktiga betalningsströmmar får inte stoppas på grund av felaktigt utformade penningtvätsregler.

Lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism berör även vissa yrkesgrupper som har en särskild ställning gentemot sina klienter, t.ex. advokater. Vi menar att den kritik som Advokatsamfundet framfört mot propositionens förslag när det gäller bl.a. kravet på identitetskontroll i vissa fall inte har tillgodosetts och att ytterligare överväganden kan krävas i denna fråga.

Samtidigt som den nya lagstiftningen innebär en välkommen skärpning av reglerna har antalet rapporter till finanspolisen om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism minskat under senare år. Därför krävs nu åtgärder från regeringens sida för att följa upp effekterna av det nya regelverket och för att se till att myndigheterna har de resurser och den teknik som behövs för ett effektivt arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Här kan finanspolisen spela en viktig roll för att förbättra rapporteringen genom att genomföra riktade utbildningsinsatser till företag som omfattas av reglerna.

Vi anser sammanfattningsvis att justitieutskottet bör föreslå att riksdagen tillkännager för regeringen som sin vilja vad som anförts i motionerna Ju10 (v) yrkande 1 och Ju11 (s) yrkande 2 om en uppföljning av lagstiftningens effektivitet.

2. Samkörning av penningtvätsregister (s)

Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s) och Tommy Ternemar (s) anför:

Kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism är mycket viktig och hänger nära samman med kampen mot den grova organiserade brottsligheten. Vi socialdemokrater anser att penningtvätsreglerna bör utformas så att penningtvätt och finansiering av terrorism kan bekämpas på ett effektivt och rättssäkert sätt. En viktig fråga för de institut som är skyldiga att tillämpa reglerna rör möjligheterna för företag att samköra sina penningtvätsregister. Om t.ex. banker inom en koncern kan samköra sina register, kan uppgifterna i dessa register komma till mer effektiv användning och öka möjligheten att upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Den lagstiftning som regeringen nu föreslår innebär att det befintliga förbudet mot samkörning förs vidare in i det nya regelverket. Motiveringen till att behålla förbudet är dock mycket kortfattad, och det går inte att utläsa vilken avvägning som legat till grund för regeringens ställningstagande i denna fråga. Enligt vår mening bör frågan om samkörning av register mellan företag analyseras mer ingående så att möjligheterna till mer effektiv bekämpning av allvarlig brottslighet kan vägas mot befogade integritetsintressen på ett mer fullödigt sätt än vad som skett i propositionen. Att enbart överföra det nu gällande förbudet till den nya lagen utan att ange skälen för detta – på det sätt som regeringen nu föreslår – innebär att en möjlighet att stärka arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism döms ut på förhand utan att ges en verklig prövning. Vi anser att frågan om samkörning av register bör bli föremål för en mer ingående analys.